

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

BIBLIOTEKOS 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Turinys

I. BENDROJI DALIS	3
I.I. Bibliotekų prieinamumas.....	4
Nestacionarinis aptarnavimas	4
II. FONDO FORMAVIMAS	5
Fondo būklė	5
Aprūpinimas dokumentais.....	6
Dokumentų nurašymas	13
Fondo panaudojimas.....	14
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	15
Vartotojų telkimas	15
Vartotojų skaičius	16
Vartotojų sudėties pokyčiai	17
Apsilankymų skaičius. Lankomumas	17
Lankomumas	18
Išduotis	18
Išduota grožinės literatūros:	20
Išduota teminės literatūros:.....	21
Periodinių leidinių išduotis:.....	21
Vartotojų orientavimas ir apmokymas.....	23
TBS. TBS problemos. Neigiami atsakymai	24
Renginiai.....	25
Mokamos paslaugos	31
IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIS VAIKAIS	32
Skaitytojų telkimas	32
Vartotojų aptarnavimas	33
Skaitytojų vaikų aptarnavimas	33
Apsilankymų skaičius.....	34
Išduotis	34
Renginiai vaikams.....	36
V. Informacijos ir kraštotyros veikla.....	41
Elektroninės bibliotekos paslaugos	45
Kraštotyros veikla	48
VI. METODINĖ VEIKLA	50
Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene	53
Projektų rengimas. Mokslinio tyrimo darbas.....	55
VII. PERSONALAS	56
VIII. Materialinė bazė	59
Inventoriaus būklė.....	59
IX. Finansavimas.....	61
IŠVADOS	62

I. BENDROJI DALIS

2016 –ieji metai Panevėžio rajono viešajai bibliotekai buvo reikšmingi. Bibliotekos, minėdamos Bibliotekų metus, atkreipdamos dėmesį į šūkį „Stiprios bibliotekos – stiprios bendruomenės“ stengėsi atskleisti bibliotekų naudos visuomenei galimybes. Visus metus renginiais, veiklomis buvo paminėta bibliotekos 65-erių gyvavimo metų sukaktis, pažymint bendruomenę ugdančias, lavinančias veiklas. Bibliotekose vykdyta daug netradicinių įvairialypių veiklų.

Bibliotekose surengta per 1300 įvairaus pobūdžio renginių: pradinių kompiuterinio raštingumo, e-paslaugų mokymų gyventojams, susitikimų su rašytojais, visuomenės veikėjais, literatais.

- Metų veiklos rezultatai aptarti iškilmingoje rajono bibliotekininkų šventėje „Ištikimi knygai“. Šventėje paskelbta – Metų bibliotekininko nominacija. Ją pelnė Gustonių bibliotekos - UDC vyresnioji bibliotekininkė Regina Masiokienė;

- 28- oji Gabrielės Petkevičaitės – Bitės literatūrinė premija įteikta rašytojui Sauliui Šalteniui už knygą „Žydų karalaitės dienoraštis“. Premijos teikimo šventė tradiciškai vyko Puziniškyje, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimtajame dvarelyje.

- Puziniškio muziejuje, Gabrielės Petkevičaitės - Bitės gimtinėje, biblioteka surengė Aukštaitijos regiono VIII kultūros ir sporto sąskrydį. Dalyvavo daugiau kaip 150 bibliotekininkų iš Panevėžio ir Utenos apskričių.

- Bibliotekoje vyksta atnaujinta pilietinio visuomenės instituto „CIVITAS“ veikla –ataskaitiniais metais bibliotekoje lankėsi lektoriai dr. Nerija Putinaitė, dr. V. Dumbliauskas, rašytoja Gintarė Adomaitytė – diskutuota aktualiais tarptautinių santykių bei vidaus politikos, literatūros klausimais.

- Rajono gyventojai bibliotekose turėjo galimybę susitikti sužinomais ir mėgiamais Lietuvos rašytojais ir menininkais: V. Palčinskaite, Z. Gaižauskaite, R. Baltrušaityte, Rebeka Una, S. Eidrigėvičiumi. Bibliotekoje lankėsi ir su rajono kultūros darbuotojais bendravo tuometinis Kultūros ministras Š. Birutis

- Tęsiama literatų klubo „Polėkis“ veikla. Bibliotekos suburtas kuriančių Panevėžio rajono žmonių klubas sparčiai plečiasi, pasipildydamas naujais nariais. Vyksta susitikimai su kitų rajonų ir miestų literatais, menininkų kūrybinėmis organizacijomis. Per metus įvyko 11 klubo renginių.

- Baigtas įgyvendinti „Bibliotekos pažangai 2“ projektas „Štai koks mano kaimas“. Jo metu buvo sukurti ir pristatyti 8 filmukai apie įsimintinuosius vietos kultūrinius objektus, gyventojus, tradicijas, parengta keliaujanti paroda, planuojamos mokymų planšetiniais kompiuteriais veiklos.

- Įkurta „Maminukų akademija“, auginanti būsimą skaitytoją ir dirbanti su pačiais mažiausiais..

- Ataskaitiniais metais bibliotekos įsijungė į neformaliojo vaikų švietimo - NVŠ veiklas. Šešiose bibliotekose parengtos-programos („Pažinkime senolių praeitį, pažinkime savo kaimą“, „Kraičio skrynių atvėrus“,

„Mes esam ETNO“, „Etninės kultūros pažinimas“, „Modernus etnokultūrinis teatras“, „Kūrybinis langas į gantą“) kuriose dalyvavo daugiau kaip 60 rajono vaikų.

- Bibliotekos literatūriniai muziejai ataskaitiniais metais sulaukė 2159 lankytojų: 968 Ustronės Juozo Tumo-Vaižganto ir knygnešių muziejuje ir 1191 Puziniškio Gabrielės Petkevičaitės- Bitės muziejuje. Muziejuose suteikta mokamų paslaugų (lankytojo bilietai, edukacinės programos ir kt) už 950 Eur.

- Metų pradžioje Lietuvos Respublikos Seimo narys Domas Petrulis inicijavo projektą „Knygų lagaminas“. Šio projekto tikslas – padovanoti Panevėžio rajono bibliotekoms knygų, organizuoti susitikimus su knygų autoriais. Kaimo bibliotekoms buvo padovanota virš pusantro šimto knygų, kurias D. Petrulis nupirko iš savo asmeninių lėšų. Dauguma knygų atkeliavo tiesiai iš leidyklų. Tai įvairių žanrų literatūra suaugusiems ir populiariausios knygos vaikams. Į susitikimus su skaitytojais atvyko lietuviškų romanų autorė Irena Buivydaitė, Vegetarų draugijos pirmininkė, chemijos mokslų daktarė, knygų autorė Ksavera Vaištarienė, viešųjų ryšių atstovas Linas Kontrimas, žurnalistas, rašytojas, keliautojas, televizijos laidų vedėjas Algimantas Čekuolis.

- Gustonių bibliotekoje- UDC vykdytas projektas „Popietės Gustonių bibliotekoje – UDC, vykdant vaikų dienos centro veiklas“ atvėrė galimybes naujoms veikloms: vaikų dienos centro, vaikų neformaliojo švietimo.

- Biblioteka įsijungė į projektą „Atrask save“, koordinuodama jo veiklą Panevėžio rajone.

I.I. Bibliotekų prieinamumas

Bibliotekų skaičius. Tinklo pokyčiai

Iš viso – 36

- viešosios bibliotekos – 1
- miesto bibliotekų – 1
- kaimo bibliotekų – 34
- sujungtų bibliotekų – nėra.

Bibliotekų tinklą rajone sudaro: Panevėžio r. savivaldybės viešoji biblioteka, 33 kaimo bibliotekos, 1 kaimo biblioteka - universalus daugiavfunkcis centras (UDC) ir 1 miesto (Ramygalos) biblioteka, turinčios savo aptarnaujamą mikrorajoną.

Nestacionarinis aptarnavimas

- bibliotekinių punktų skaičius – 1.

Rajone veikia vienas – Sujetų - knygų išdavimo punktas, priklausantis Smilgių bibliotekai.

- Knygnešių skaičius rajone – 143

Neįgalių ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

- Aptarnaujamų skaitytojų skaičius – 224

Senyvo amžiaus ir neįgalūs skaitytojus spaudiniais bibliotekininkai stengiasi aprūpinti patys arba pasitelkia skaitytojų artimuosius, kaimynus ir socialinius darbuotojus. Pastaraisiais metais ir moksleiviai siūlosi padėti bibliotekininkams nunešti senukams knygų

Skaitytojų, kuriems spauda pristatoma į namus, nėra daug – nuo 1 iki 8,9 skaitytojų.

Ryšiai su Lietuvos aklyjų biblioteka

Panevėžyje veikia Lietuvos Aklyjų bibliotekos filialas, kuris aptarnauja Panevėžio regiono skaitytojus.

Struktūros tobulinimas ir pokyčiai savivaldybės viešojoje bibliotekoje

Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka veikia pagal nuostatus, patvirtintus 2014 m. Panevėžio rajono Tarybos.

Viešojoje bibliotekoje veikia 2 skyriai:

- Komplektavimo skyrius
- Skaitytojų aptarnavimo skyrius

Viešojoje bibliotekoje yra Ūkio reikalų bei Buhalterijos padaliniai. Biblioteka administruoja ir prižiūri 3 rajone veikiančius literatūrinius muziejus ir ekspozicijas: Puziniškio (G. Petkevičaitės-Bitės giminė), J.Tumo-Vaižganto ir knygnešių bei Mato Grigonio.

II. FONDO FORMAVIMAS

Fondo būklė

Ataskaitiniais metais rajono centralizuotų bibliotekų sistemos fonduose **buvo:**

256 170 fiz. vnt. – 188 457 pav. (2015 m. - 258 827 fiz. vnt. 187 364 pav.) dokumentų. Iš jų:

<i>Metai</i>	<i>Savivaldybės VB</i>	<i>Miesto bibliotekoje</i>	Kaimo bibliotekose
2016	66 043 fiz. vnt. – 28 848 pav.	17 513 fiz. vnt. – 9 526 pav.	172 614 fiz. vnt. – 150 580 pav.
2015	67 703 fiz. vnt. – 28 943 pav.	17 949 fiz. vnt. – 9 475 pav.	173 175 fiz. vnt. – 149 694 pav.
2014	67 908 fiz. vnt. – 28 108 pav.	17 869 fiz. vnt. – 9 270 pav.	173 975 fiz. vnt. – 148 864 pav.

Lyginant su praėjusiais, 2015 metais, rajono centralizuotos bibliotekų sistemos dokumentų fondas **sumažėjo** daugiau kaip dviem tūkstančiais (2 657) fiz. vnt., o naujų dokumentų gauta beveik dviem šimtais **daugiau**. Dokumentų nurašyta daugiau nei gauta. Nurašytų dokumentų skaičius metinį gavimą viršijo 1,39 karto.

CBS dokumentų fonde yra:

- knygų ir serialinių leidinių – 252 549 fiz. vnt. – 184 848 pav.
- kartografijos – 9 fiz. vnt.
- natų – 150 fiz. vnt.
- vaizdinių – 12 fiz. vnt.

- garsinių regimųjų – 3 401 fiz. vnt.
- kiti skaitmeniniai dokumentai fizinėse laikmenose – 29 fiz. vnt.
- duomenų bazės fizinėse laikmenose – 20 fiz. vnt.

Iš viso sistemoje grožinės literatūros – 162 644 fiz. vnt. – 63,49 %

- | | |
|---------------|--|
| Iš jų: | <input type="checkbox"/> Savivaldybės VB – 23 244 fiz. vnt. – 35 % |
| | <input type="checkbox"/> Miesto bibliotekoje – 11 611 fiz. vnt. – 66% |
| | <input type="checkbox"/> Kaimo bibliotekose – 127 789 fiz. vnt. – 74 % |
-

Iš viso sistemoje teminės literatūros– 93 526 fiz. vnt. – 37 %

- | | |
|---------------|---|
| Iš jų: | <input type="checkbox"/> Savivaldybės VB – 42 799 fiz. vnt. – 65 % |
| | <input type="checkbox"/> Miesto bibliotekoje – 5 902 fiz. vnt. – 34 % |
| | <input type="checkbox"/> Kaimo bibliotekoje – 44 825 fiz. vnt. – 26 % |
-

CBS dokumentų fondo sudėtis pagal grožinės ir šakinės literatūros santykį pakito - grožinės literatūros padaugėjo 0,37 procento. Grožinės literatūra sudaro beveik du trečdalius viso fondo.

Viešojoje bibliotekoje ir Ramygalos miesto bibliotekoje grožinės literatūros sumažėjo atitinkamai 0,72 ir 0,54 procento, o kaimų bibliotekose – priešingai - padaugėjo 0,67 procento. Nors metų eigoje daugiau įsigyjama grožinės literatūros, bet daugiau jos ir nurašoma, išskyrus kaimo bibliotekas, kuriose grožinės literatūros nurašyta mažiau nei įsigyta, tad jos leidinių fonde ir padaugėjo.

Iš viso sistemoje periodinių leidinių -6 567 fiz.vnt. – 3%.

- | | |
|---------------|---|
| Iš jų: | <input type="checkbox"/> Savivaldybės VB – 6 552 fiz. vnt – 10 %. Iš jų : |
| | <input type="radio"/> žurnalų – 6 262 fiz. vnt. |
| | <input type="radio"/> laikraščių – 290 fiz. vnt. |
-

Šie skaičiai parodo tik tą dalį periodinių leidinių, kurie yra įtraukti į CBS fondo bendrosios apskaitos knygą. Juose atsispindi tik tie prenumeruojami periodiniai leidiniai viešojoje bibliotekoje, kurie iš ankstesnių metų yra įtraukti į bendrosios apskaitos knygą ir saugomi mūsų fonduose.

Ataskaitiniais metais į apskaitą buvo įtrauktas ir pridėtas prie viešosios bibliotekos 1 komplektas laikraščių – „Tėvynės“, kuris saugomas nuolatinai. Taip pat pridėti žurnalai, kurie gauti ne prenumeratos keliu ir įtraukti į apskaitą:

- „Nulinis laipsnis“, „Archiforma“ (po 1 numerį)
- „Teatro žurnalas“ (1 numeris 2 fiz. vnt.)
- „Šiandien aktualu“ (2 fiz. vnt.)

Kitose, kaimo, bibliotekose periodiniai leidiniai saugomi vienerius metus (t.y. laikinai), atsižvelgiant į turimą saugojimui vietą, ir į bendrosios apskaitos knygas neįtraukiami.

Vienam gyventojui rajone tenka dokumentų 6,14 fiz. vnt.	Vienam vartotojui rajone tenka dokumentų – 36,54 fiz. vnt.
Iš jų:	
Mieste – 5,43	mieste – 44,2
kaime – 4,9	kaime – 33

Vienam gyventojui tenka naujai gautų dokumentų rajone	Vienam gyventojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų rajone	Vienam gyventojui tenka elektroninių dokumentų rajone	Vienam vartotojui tenka naujai gautų dokumentų rajone	Vienam vartotojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų rajone	Vienam vartotojui tenka elektroninių dokumentų rajone
0,16	0,08	0,001	0,98	0,49	0,007
Iš jų:					
mieste – 0,1	mieste – 0,006	mieste – 0,0006	mieste – 0,78	mieste – 0,05	mieste – 0,005
kaime – 0,14	kaime – 0,002	kaime – 0,0003	kaime – 0,94	kaime – 0,01	kaime – 0,002

Naujų dokumentų gautis.

Iš viso per metus įsigyta dokumentų rajono bibliotekose – **6 859 fiz. vnt. 2 360 pav., iš jų naujų – 1 591, už 37 047,05 Eur.**

Per metus gavo dokumentų savivaldybės VB	Per metus gavo miesto biblioteka	Per metus VIDUTINIŠKAI gavo viena kaimo biblioteka
1 647 fiz. vnt. – 1 388 pav.	307 fiz. vnt. – 289 pav.	144 fiz. vnt. – 31 pav. (Bendras skaičius: 4 905 fiz. vnt. – 1043 pav.)

Per metus įsigyta grožinės literatūros.		Per metus įsigyta teminės literatūros.	
Iš viso 5 347 fiz. vnt. – 1 523 pav.		Iš viso 1 512 fiz. vnt. – 837 pav.	
Viešojoje bibliotekoje	896 fiz. vnt. – 737 pav.	Viešojoje bibliotekoje	751 fiz. vnt. – 651 pav.
Miesto bibliotekoje	224 fiz. vnt. – 208 pav.	Miesto bibliotekoje	83 fiz. vnt. – 81 pav.
Kaimo bibliotekose	4 227 fiz. vnt. – 811 nauji pav.	Kaimo bibliotekose	678 fiz. vnt. – 232 nauji pav.
Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 124 fiz. vnt. – 24 pav.		Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 20 fiz. vnt. – 7 pav.	

Įsigyta grožinė literatūra sudaro 78 %:

- VB – 54 %
- Miesto bibliotekoje – 73 %
- Kaimo bibliotekose – 86 %

Įsiųta šakinė literatūra sudaro 22 %:

- VB – 46 %
- Miesto bibliotekoje – 27 %
- Kaimo bibliotekose - 14 %

Daugiausiai CBS teminės literatūros užsakyta ir gauta mokslo šakomis:

- visuomenės mokslų - 329 fiz. vnt. 166 pav.,
- geografijos, biografijų ir istorijos - 218 fiz. vnt. 111 pav.,
- filosofijos bei psichologijos - 215 fiz. vnt. 119 pav.,
- taikomųjų mokslų bei medicinos - 209 fiz. vnt. 99 pav.

Kaimo bibliotekose taip pat daugiausiai gauta šių mokslo šakų literatūros leidinių, atitinkamai - 150, 112, 104 ir 120 egzemplioriai).

Miesto bibliotekoje daugiausiai gauta teminės literatūros: visuomenės mokslų (21 fiz. vnt.), po 12 fiz. vnt. gauta bendrojo skyriaus, taikomųjų mokslų ir medicinos, geografijos, biografijų bei istorijos.

Gauti dokumentai pasiskirstė:

Pagal rūšis:

- knygos – 6 799 fiz. vnt. – 2305 pav.
- garsiniai – 31 fiz. vnt. – 29 pav.
- garsiniai-regimieji – 6 fiz. vnt. – 6 pav.
- vaizdiniai – 3 fiz. vnt. - 3 pav.
- natos – 6 fiz. vnt. – 6 pav.
- kompiuteriniai – 1 fiz. vnt. – 1 pav.
- tęstiniai – 6 fiz. vnt. – 5 pav.
- žurnalai, laikraščiai – 7 fiz. vnt. – 5 pav.

Pagal dokumentų tipą:

- spaudiniai – 6 812 fiz. vnt. – 2315 pav.
- muzikos įrašai – 24 fiz. vnt. – 22 pav.
- garso įrašai – 7 fiz. vnt. – 7 pav.
- vaizdo įrašai – 6 fiz. vnt. – 6 pav.
- natos – 6 fiz. vnt. – 6 pav.
- kompiuterinės priemonės – 1 fiz. vnt. – 1 pav.
- grafika – 3 fiz. vnt. – 3 pav.

Lyginant su praėjusiais metais dokumentų gavimas pagal rūšis ir tipą išliko toks pat. Fondai daugiausiai pasipildė knygomis (pagal rūšis) ir spaudiniais (pagal tipą). Tai sudaro atitinkamai 99 ir 99 procentais.

Pagal dokumentų paskirtį:

- ikimokykliniam amžiui – 381 egz. – 100 pav.
- moksleiviams – 2 510 egz. – 449 pav.
- jaunimui – 28 egz. – 19 pav.
- suaugusiems – 3 940 egz. – 1792 pav.

Lyginant su ankstesniaisiais metais įsigyta mažiau leidinių A grupės vaikams, bet daugiau leidinių moksleiviams (B ir C grupių), tad bendras skaičius leidinių vaikams – 2891 fiz. vnt. 549 pav. – mažai skiriasi nuo praėjusių metų.

Suaugusiems skirtų leidinių – 3968 egz. 1811 pav. Egzempliorių skaičius mažai skiriasi (57 daugiau), bet šiais metais įsigyta net 131 pavadinimu daugiau.

LR Kultūros ministerija 2016 metais iš Valstybės biudžeto skyrė 28 152 eurų naujiems dokumentams įsigyti. Lyginant su 2015 metais, lėšų skirta 3036 eurais daugiau. Įvertinus vis kylančias leidinių kainas ir skirtas lėšas, bibliotekos Komplektavimo taryba nusprendė – vieno pavadinimo naujų dalykinės literatūros leidinių įsigyti po 1-2 egzempliorius, populiariosios teminės literatūros – po 4 - 6 egzempliorius, grožinės literatūros - po 4-6 egzempliorius, o lengvesnio, detektyvinio turinio leidinius – po 8-12 egzempliorių, tuo būdu didinant leidinių pavadinimų įvairovę. Užsakant 1-2 egzempliorius gauti leidiniai buvo skirti į VB skyrių fondus, iš kur lengviau ir greičiau reikalingi dokumentai pasiekia ir viso rajono atskirų bibliotekų skaitytojus. Viso buvo suformuotos septynios siuntos. Iš jų pirmoji buvo ypač negausi, nes ją formuojant kaip ir kasmet dar nebuvo gavę lėšų dokumentams įsigyti ir siuntą sudarė tik skaitytojų dovanotos knygos (daugiausiai – Knygų Kalėdų akcijos metu gauti leidiniai) ir neatlygintinai iš įvairių tiekėjų gauti dokumentai. Gausiausios leidiniais siuntos pasiekė bibliotekas antrame metų pusmetyje. Paskutiniąją siuntą daugiausiai sudarė labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“ dovanoti leidiniai.

Ataskaitiniais metais dokumentams įsigyti pasirinktas viešųjų pirkimų būdas - neskelbiamas supaprastintas mažos vertės apklausos raštu būdas. Pirkimas buvo vykdomas CVP IS priemonėmis. Teikti pasiūlymus dokumentams įsigyti buvo kviečiamos atskiros leidyklos ir leidinių platintojai. Pasirinktas pasiūlymų vertinimo kriterijus – mažiausia kaina. Per metus atlikta 11 pirkimų, įsigyta 4 210 egz. 1 089 pavadinimų leidinių.

Pagal tiekėjus dokumentų bibliotekoms įsigyta (per CVP IS):

Eil. Nr.	Tiekėjas	Įsigytų dokumentų skaičius	Eil. Nr.	Tiekėjas	Įsigytų dokumentų skaičius
1.	Alma littera sprendimai, UAB	1 961 fiz. vnt.	11.	Sofoklis, UAB	100 fiz. vnt.
2.	Tyto alba, UAB	350 fiz. vnt.	12.	Versus aureus, leidykla	37 fiz. vnt.
3.	Nieko rimto, UAB	344 fiz. vnt.	13.	Gelmės, VŠĮ	28 fiz. vnt.
4.	Patogu pirkti, UAB	317 fiz. vnt.	14.	Terra Publica, VŠĮ	20 fiz. vnt.
5.	Jotema, UAB	238 fiz. vnt.	15.	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas	14 fiz. vnt.
6.	Baltų lankų leidyba, UAB	212 fiz. vnt.	16.	Gimtasis žodis, UAB	13 fiz. vnt.
7.	Vagos prekyba, UAB	174 fiz. vnt.	17.	Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras	11 fiz. vnt.
8.	Svajonių knygos, UAB	146 fiz. vnt.	18.	Homo liber, V. Gužauskio firma	3 fiz. vnt.
9.	VIPsupply, UAB	130 fiz. vnt.	19.	Katalikų pasaulio leidiniai, UAB	2 fiz. vnt.
10.	Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	109 fiz. vnt.	20.	Kitos knygos, UAB	1 fiz. vnt.

Perkant per CVP IS panaudotos visos skirtos lėšos: iš valstybės biudžeto bei 116,18 eurų iš 2 % paramos, viso 28 268,18 eurų.

Už Kultūros ministerijos iš valstybės biudžeto skirtas lėšas įsigyta 1 085 pavadinimų (iš jų 1 003 nauji) 4 196 egz. dokumentų. Lyginant su praeitais metais už šias lėšas įsigyta 257 egzemplioriais ir 11 pavadinimais daugiau. Tai didžiąja dalimi lėmė didesnis lėšų kiekis skirtas dokumentams įsigyti. Taip pat įtakos turėjo ir antrus metus vykdomi pirkimai per CVP IS, kur leidinys įsigyjamas už žemiausią pasiūlytą kainą.

Vidutinė dokumento, įsigyto už valstybės biudžeto lėšas kaina – 6,71 euro. Lyginant su 2015 metais, kaina išaugo 0,33 euro (nuo 6,38 iki 6,71 euro).

Knygos buvo užsakytos remiantis Lietuvos Nacionalinės bibliotekos rengiama “Ekspresinformacija apie naujus spaudinius, išėjusius Lietuvoje”. Taip pat remtasi atskirų leidyklų bei knygų platintojų siunčiamais leidinių sąrašais, autorių pasiūlymais, atskirų leidyklų ir knygų platintojų-pardavėjų internetinėmis svetainėmis, internetiniuose puslapiuose ir periodinėje spaudoje skelbiama informacija, knygynų naujienomis, bibliotekos skaitytojų poreikiais.

Už LR Kultūros ministerijos lėšas įsigyti dokumentai pagal **tipą**:

- spaudiniai (4171 fiz. vnt.),
- natos (5 fiz. vnt.),
- muzikos įrašai (14 fiz. vnt.),
- garso (5 fiz. vnt.) ir vaizdo (1) įrašai;

Daugiausiai įsigyta grožinės literatūros (668 pav. 3 314 fiz. vnt.), filosofijos ir psichologijos (80 pav. 171 fiz. vnt.), taikomųjų mokslų ir medicinos (62 pav. 166 egz.), visuomenės mokslų (90 pav. 158 egz.) ir bendrojo skyriaus (48 pav. 152 egz.) teminės literatūros.

Pagal **finansavimo šaltinius** dokumentų įsigyta (be prenumeruojamų periodinių leidinių):

○ Valstybės biudžeto lėšos – 4 384 egz. – 1 222 pav. už 29 792,11 Eur.

▪ iš jų:

- Kultūros ministerijos lėšos – 4 196 egz. – 1085 pav. – 28 152 Eur (atskirai iš valstybės biudžeto lėšų išskirtos Kultūros ministerijos lėšos, siekiant parodyti, kiek dokumentų įsigyta už konkrečiai bibliotekai skirtas lėšas). Sudėjus gautus dokumentus bendrai egzempliorių skaičius viršija (17 egz.) bendrą gavimą, nes kai kurie leidiniai yra finansuojami iš kelių šaltinių.
- neatlygintinai gauti – 184 egz. – 178 pav. – 1 619,96 Eur
- gauta iš projektų – 4 egz. – 4 pav. – 20,15 Eur
- Kitos lėšos – 2 482 egz. – 1 181 pav. – 7 149,94 Eur
- Savivaldybės lėšos – 0 egz.
- ES lėšos – 6 egz. – 1 pav. – 81,- Eur

Iš valstybės biudžeto lėšų bibliotekai skirti įvairių leidėjų Kultūros rėmimo fondo lėšomis ar kitų įstaigų bei organizacijų dalinį finansavimą leidybai gavusių projektų išleisti leidiniai. Už šias lėšas gauti 4 leidiniai iš Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir 4 leidiniai iš Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos, kurie skirti Metų knygos rinkimų akcijos laimėtojui (gautas 1 knygų komplektas – „penketukas“ vaikams, kurių viena knyga (penkta) skirta iš kitų lėšų).

Už kitas lėšas įsigytus dokumentus galima suskirstyti pagal gavimo šaltinius: dovanos – 1201 egz. 918 pav., gauta iš projektų – 963 egz. 13 pav., neatlygintinai gauti iš įvairių leidėjų (Kultūros ministerijai ir įvairiems fondams finansuojant Lietuvos leidyklų leidybos projektus) – 86 egz. 86 pav., parama – 47 egz. 1 pav., kaip privalomas egzempliorius iš UAB „Panevėžio spaustuvė“ – 7 egz. 7 pav., vartotojų atneštos vietoj prarastų – 17 egz. 17 pav., trūkumo dengimas, atlikus bibliotekų fondų patikrinimus – 139 egz. 139 pav. ir kt.

Per metus įsigyta dokumentų pagal tiekėjus (už visas lėšas per metus):

- autorius – 57 pav. 125 egz.
- bibliotekos darbuotojas – 139 pav. 139 egz.
- VB atsarginis fondas – 7 pav. 7 egz.
- įvairios leidyklos, dokumentų platintojai – 1091 pav. 4257 egz.
- įvairūs tiekėjai – 340 pav. 488 egz.
- Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka – 5 pav. 5 egz.

- Panevėžio spaustuvė, UAB – 7 pav. 7 egz.
- Valstybinė lietuvių kalbos komisija – 4 pav. 4 egz.
- skaitytojai – 801 pav. 864 egz.
- labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ – 13 pav. 962 egz.

Gauta dokumentų iš įvairių tiekėjų: Panevėžio kraštotyros muziejaus (2 pav. 3 egz.), Demos kritinės minties instituto (4 pav. 4 egz.), VŠĮ „Kabalos studijų centras“ (4 pav. 4 egz.), M. Romerio universiteto sociologinių tyrimų laboratorijos (4 pav. 7 egz.), Rokiškio rajono savivaldybės VB (3pav. 3 egz.), Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos (1 pav. 6 egz.). Po 1-ą egzempliorių leidinių dovanojo Panevėžio krašto Rotary klubas, Lietuvos banko Komunikacijos departamentas, Panevėžio bendruomenė „Senamiestietis“, Panevėžio seniūnija, UAB „Siramis“, UAB Projektų analizės institutas, UAB „Lietpak“, Ėriškių ŽŪB, Lietuvos vartotojų institutas, LR Užsienio reikalų ministerija, LR Seimo kanceliarija, Europos savanorių taryba, Ramygalos klubas „Savos erdvės“. Leidyklos - „Upė“ (1 pav. 8 egz.), „Jovaro tiltai“ (2 pav. 2 egz.) ir „Svajonių knygos“ (17 pav. 35 egz.). Vykdydamos projektą „Padovanok knygą Lietuvos bibliotekai“ Vilniaus Universiteto bendruomenė ir VŠĮ „Pamėginčius“ dovanojo 2 pav. 20 egz. knygų. Krekenavos regioninis parkas perdavė 6 egz. leidinio „Vadovas po Krekenavos regioninį parką“. UAB „Lietuvos rytas“ laikraščio 2017 metų prenumeratoriams skyrė 30 vienetų A. Bumblausko knygos „Trys kryžkelės: keturi požiūriai į Lietuvos istoriją“.

K.Mickevičiaus leidykla „Briedis“ suteikė bibliotekai paramą – 47 egz. D. Radulescu knygos „Traukinys į Triestą“ už 143,11 euro.

Ypač gausią – 13 pavadinimų 962 egzempliorių - knygų paramą suteikė labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“. Kiekvieną biblioteką pasiekė šio fondo atrinkti serijos „Vaikų bibliotekėlė“ geriausių vaikiškų knygų, išleistų 2015-2016 metais, rinkiniai. Tai jau antrojo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso laureatų knygos.

Fondus papildėme autorių ar knygų rengėjų dovanotomis knygomis. L. Balčiūnas, R. Baltrūnienė, J.V. Čiplytė, J. Dargužytė-Perednienė, S. Fedulaitė, S. Girdenytė, V. Grigoraitis, J. Jakimavičiūtė-Baltušnikienė, I.J. Janonė, L. Knizikevičienė, A. Liutkevičienė, J. Mažylė, V. Narečionis, B. Sereikaitė-Varkulevičienė, E. Urbonas, E.M. Vaižmužienė, E. Valentinavičienė, Z. Viseckaitė-Skindzerienė dovanojo po knygą. Po 2 ir daugiau knygų bibliotekoms padovanojo O. Bartulytė, S. Isajev (Clandestinus), V. Jankauskaitė-Sereikienė, O. Jankevičiūtė-Striškienė, M. Kručas, S. Malakauskaitė-Lindienė, G. Markauskaitė, B. Mikėnienė, V. Peleckaitė, S. Raudonienė, L. Varslauskaitė, A. Zavadskytė-Sabalaiuskienė, V. Zeitler. Knygas perdavė patys autoriai, jų skaitytojai, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Susitikimų su autoriais metu savo knygas dovanojo I. Buivydaitė, A. Čekuolis, L. Kontrimas, V. Palčinskaitė, V. Račickas, D. Urbonienė. P. Juknevičius kaip ir kasmet dovanojo 6 vienetus savo išleistos knygos. Visoms bibliotekoms po knygą „Spalvinga vaikystė“ dovanojo Panevėžio rajono literatų klubas „Polėkis“.

2016 metų akcijos metu gautos knygos bus pajamuojuamos pasibaigus akcijai kartu su kitų skaitytojų dovanotomis knygomis.

Bibliotekoms populiarių grožinės ir šakinės literatūros leidinių dovanojo ir skaitytojai– į apskaitą įtraukta 864 egz. Vien 2015 metų akcijos „Knygų Kalėdos“ metu skaitytojai dovanojo arti septynių šimtų knygų,

iš kurių 653 knygos buvo įvertintos ir paskirstytos rajono bibliotekoms. Tarp akcijos dalyvių - Panevėžio rajono savivaldybės meras Povilas Žagunis, rajono savivaldybės administracijos darbuotojai. Knygas dovanuoja Viešosios bibliotekos, Berčiūnų, Daniūnų, Ėriškių, Geležių, Gustonių, Jotainių, Molainių, Pajstrio, Paliūniškio, Raguvos, Ramygalos, Tiltagalių, Trakiškio, Upytės, Vadoklių bibliotekų skaitytojai. 2016 metų akcijos metu gautos knygos bus pajamuojamos jau sekančiais, 2017, metais. Metų eigoje (ne akcijos metu) Bernatonių, Berniūnų, Miežiškių, Molainių, Piniavos, Raguvos, Tiltagalių, Velžio ir viešosios bibliotekų skaitytojų dovanotos knygos papildė bibliotekų fondus.

Periodikos prenumeratai Panevėžio rajono savivaldybės administracija skyrė 10,9 tūkst. eurų. Lėšos užsakymams paskirstytos sekančiai: viešajai bibliotekai – 2 339 eurai, Ramygalos (miesto) bibliotekai – 511,48 eurai, kaimo bibliotekoms – 8 049,52 eurai.

Per metus užsakyta ir gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 304 komplektai – 76 pav.
Iš jų: 178 komplektai 58 pavadinimų žurnalų ir 126 komplektai 18 pavadinimų laikraščių).

- **Viešojoje bibliotekoje** –73 komplektai 68 pav. (52 pav. žurnalų ir 16 pav. laikraščių);
- **Miesto bibliotekoje** – 18 komplektų 18 pav. (11 pav. žurnalų ir 7 pav. laikraščių);
- **Kaimo bibliotekose** – 213 komplektų 53 pav. (45 pav. 205 komplektai žurnalų ir 8 pav. 103 komplektai laikraščių)
- **Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje** –7 pav. (3 pav. žurnalų ir 4 pav. laikraščių)

2016 metais gauti prenumeruojami periodiniai leidiniai bendrosios bibliotekos apskaitos knygoje nebuvo fiksuojami, išskyrus vieno pavadinimo laikraštį (prenumeruojami periodiniai leidiniai netraukiami į bibliotekos fondo bendrąją apskaitą nuo 2011 metų). Neįtraukiami į apskaitą todėl, kad tai yra terminuoto saugojimo dokumentai, kurių saugojimo laikas nėra ilgesnis nei vieneri metai. Vienintelis įtrauktas laikraštis – „Tėvynė“ – 1 komplektas už 24,- eurus, kuris yra saugojamas neterminuotai saugyklos fonde. Kiti periodiniai leidiniai kuriam laikui paliekami saugojimui, išduodami skaitytojams, tačiau jie nėra įtraukiami į bendrosios apskaitos knygą, tokiu būdu nefiksuojant ir jų įsigijimo lėšų.

Kultūros periodinius leidinius bibliotekos gauna neatlygintinai, juos šalies viešosioms bibliotekoms prenumeruoja Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo (SRTR) fondas, įgyvendindamas konkurso „Valstybės teikiamos dalinės finansinės paramos kultūriniais ir šviečiamiesiems projektams“ nuostatus. Viso buvo gauta ir išskirstyta bibliotekoms 43 pav. žurnalų ir 6 pav. laikraščių. Dauguma jų gauta po 4 egzempliorius. Vienintelis minusas, kad šie leidiniai ne iš karto pasiekdavo bibliotekas, kadangi jų gavimo nebuvo galima perskirstyti pašto keliu.

Viešosios bibliotekos fondai pasipildė neatlygintinai gautais periodiniais leidiniais, kurie buvo įtraukti į bendrosios apskaitos knygą – architektams skirtais leidiniais „Nulinis laipsnis“ ir „Archiforma“ (po 1 numerį), Lietuvos ir pasaulio teatras leidiniu „Teatro žurnalas“ (1 numeris 2 egz.). Taip pat užsisakėme ir gavome vieną numerį (2 egz.) Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos leidžiamo leidinio „Šiandien aktualu“.

Neatlygintinai skirta žurnalų: „Kultūros barai“ (kiekvieno numerio po 20 egz.).

Naujai gautų dokumentų procentas dokumentų fonde:

Visame CBS fonde – 2,7%	Miesto bibliotekoje – 1,7 %
Savivaldybės VB – 2,5%	Kaimo bibliotekose – 2,8%

Lėšos, tenkančios vienam gyventojui dokumentams įsigyti:

- Iš viso – 0,89 Eur (viso 37 023,05 Eur)
- Valstybės biudžeto lėšos – 0,71 Eur (viso 29 792,11 Eur) (kartu su KM skirtomis lėšomis)
- Kultūros ministerijos skirtų lėšų – 0,67 Eur (viso 28 152,00 Eur)
- Valstybės biudžeto lėšos – 0,04 Eur (viso 1 640,11 Eur) (be KM skirtų lėšų)
- Iš kitų lėšų – 0,17 Eur (viso 7 230,94 Eur)
- Savivaldybės skirtų lėšų – 0,000 Lt (be periodikos)

Lėšos, tenkančios vienam vartotojui dokumentams įsigyti:

- Iš viso – 5,28 Eur
- LR kultūros ministerijos skirtų lėšų – 4,02 Eur

Vidutinė įsigyto dokumento kaina – **5,40 Eur**, (2015 m. – 5 Eur).

Vidutinė kaina dokumento, įsigyto už Kultūros ministerijos skirtas lėšas – **6,71 Eur** (2015 m. - 6,38 Eur).

Dokumentų nurašymas

- CBS nurašyta iš viso **9 516 fiz. vnt.** 498 paskutinio pav. už 2 318,7 Eur. Iš jų:
 - Savivaldybės viešojoje bibliotekoje – **3 307 fiz. vnt.– 1 483 pav.**
 - Miesto filiale – **743 fiz. vnt . – 238 pav.**
 - Kaimo bibliotekose – **5 466 fiz. vnt. – 157 pav.**
- Nurašymo **priežastys:**

Susidėvėję ir skaitytojų sugadinti dokumentai	Praradę aktualumą	Periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui	Vartotojų prarasti	Perduoti į mainų-atsarginį fondą, kitas bibliotekas	Dėl kitų priežasčių
6 031 fiz. vnt. 63%	1 695 fiz. vnt. 18%	0	54 fiz. vnt. 1%	974 fiz. vnt. 10%	762 fiz. vnt. 8%

Per ataskaitinius metus CBS fondas sumažėjo 2657 egzemplioriais (gauta 6 859 egz., o nurašyta – 9 516 egz.). Fondo mažėjimas fiksuojamas jau daugelį metų, kadangi paprastai nurašytų dokumentų skaičius viršija gautų dokumentų skaičių. Šį kartą skirtumas gan nemažas - 2 657. Lyginant su 2015 metais, nurašymo kiekis irgi

padidėjo (1 921 egz.), ataskaitiniais metais iš fondų daugiau išimta ir nurašyta susidėvėjusių bei praradusių aktualumą dokumentų.

2016-ais metais daugiausiai dokumentų nurašyta iš Viešosios bibliotekos vaikų literatūros fondo (1 953 egz.), abonemento (1 079 egz.), Linkaučių (1 445 egz.), Ramygalos (743 egz.), Berniūnų (464 egz.), Katinų (449 egz.), Krekenavos (370 egz.), Jotainių (335 egz.) bibliotekų. Pagrindinė nurašymo priežastis, kaip ir kasmet, – susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai. Šia priežastimi nurašyta iš 26 bibliotekų fondų. Daugiausiai jų atrinkta ir nurašyta iš abonemento (910 egz.), vaikų literatūros fondo (896 egz.), Ramygalos (716 egz.), Linkaučių (469 egz.), Berniūnų (388 egz.) ir Krekenavos (309 egz.) bibliotekų.

Lyginant su praėjusiais, 2015 metais, 2016-aisiais susidėvėjusių dokumentų nurašyta 1 519 fiz. vienetų daugiau.

Praradę aktualumą dokumentai buvo atrinkti ir nurašyti išvežant į makulatūrą iš 21 bibliotekos fondų. Daugiausiai – iš Linkaučių (405 egz.), VB vaikų literatūros fondo (228 egz.), Jotainių (133 egz.) ir Katinų (124 egz.) bibliotekų.

Į atsarginį fondą perduota 108 dokumentai iš abonemento, vaikų literatūros ir informacinių leidinių fondų, o į mainų fondą – 866 dokumentai iš tų pačių viešosios bibliotekos fondų. Vietoj 17 egz. vartotojų prarastų dokumentų bibliotekų fondai pasipildė tiek pat - 17 - naujais egzemplioriais – Berniūnų ir Paliūniškio bibliotekose, o iš Linkaučių bibliotekos nurašyti 37 egzemplioriai išvykusių vartotojų negrąžinti leidiniai.

Atlikus bibliotekų fondų patikrinimus buvo nurašyti nerasti fonduose 756 dokumentai (trūkumas) – Linkaučiuose – 534 egz., Katinuose – 135 egz., Jotainiuose – 87 egz. Šiose bibliotekose trūkumas buvo padengtas bibliotekų darbuotojų naujais dokumentais – 71, 33 ir 35 egzemplioriais.

Dėl kitų priežasčių nurašytos dar 6 knygos iš Vadoklių bibliotekos – prarastos vartotojų gaisro metu.

Fondo panaudojimas

- Bendras bibliotekų fondo apyvartos rodiklis – 0,89
 - Savivaldybės viešoji biblioteka – 1,03
 - Miesto bibliotekoje – 0,46
 - Kaimo bibliotekose – 0,87
- Fondo panaudojimo koeficientas:

	<i>Bendrai CBS fonde</i>	<i>Savivaldybės VB</i>	<i>Miesto bibliotekose</i>	<i>Kaimo bibliotekose</i>
<i>Grožinės literatūros</i>	0,66	1,31	0,84	0,53
<i>Teminės literatūros</i>	1,6	0,83	1,31	2,35
<i>Periodinių leidinių</i>	19,92	3,23	-	-

Saugyklos fondas

- Saugyklos fonde yra dokumentų – 26 807 fiz. vnt.
- Per metus saugykloje gauta dokumentų – 204 fiz. vnt.: 174 fiz. vnt. - literatūros mokslo šakomis, 30 fiz. vnt. grožinės literatūros.
- Saugyklos fondo apyvarta – 0,1.

2016 metų pabaigai saugyklos fonde buvo 26 807 dokumentų, t.y. 158 fiz. vnt. mažiau negu 2015 metais. Pagal turinį spaudiniai pasiskirstė sekančiai: mokslo šakų literatūros buvo 21 229 fiz. vnt. ir tai sudarė 79 proc. viso fondo. Grožinės literatūros buvo 5 578 fiz. vnt., kas sudarė 21 proc. viso fondo. Periodinių leidinių buvo 8 052 fiz. vnt., arba 30 proc. viso dokumentų fondo. Nuo 2012 metų periodinių leidinių užpajamuojama tikrai 1 pavadinimo, t. y. Panevėžio rajono savaitraštis „Tėvynė“. Visa kita periodika pagal poreikį išvežama į makulatūrą arba yra tvarkoma ir saugoma saugykloje.

Iš saugyklos fondo atrinkta ir nurašyta 46 susidėvėję dokumentai.

Mainų fondas

Mainų fonde yra 7 619 fiz. vnt. dokumentų.

- Į mainų fondo per metus perduota 866 fiz. vnt. dokumentų. Į mainų fondą perduoti dokumentai iš VB abonemento – 61 egz.; vaikų lit. fondo – 739 egz.; informacinių leid. fondo - 66 egz.
- Iš mainų fondo perduota dokumentų - 0 egz.
- Nurašyta - 2 052 fiz. vnt. Priežastis: netinkami naudojimui (susidėvėję, praradę aktualumą)

Atsarginis fondas

- Sukaupta 2 621 fiz. vnt. dokumentų.
- Per metus gauta 108 fiz. vnt. dokumentų. Į atsarginį fondą priimta dokumentų iš VB abonemento – 8 egz.; vaikų lit. fondo – 90 egz.; informacinių leid. fondo – 10 egz.
- Nurašyta 7 fiz. vnt. dokumentų - dokumentai perduoti vaikų lit. fondui.

Kiti darbai.

Per ataskaitinius metus buvo **tęsimas** bibliotekų fondų **rekatalogavimas** pagal atskiras raides. Per metus baigtas 10-ies bibliotekų fondų rekatalogavimas ir jau 28 bibliotekų fondai suvesti į LIBIS programą. Nebaigti rekataloguoti 5 bibliotekų fondai: Krekenavos, Linkaučių, Naujarodžių, Smilgių, Daniūnų, Ėriškių, Karsakiškio ir Šilagalio.

Metų bėgyje su LIBIS programa sutikrinti trijų bibliotekų (Ramygalos, Katinų, Upytės) fondų inventoriaus knygos, pradėta tikrinti Raguvos bibliotekos fondo inventoriaus knyga. 2016 metais buvo atlikti Linkaučių, Katinų ir Jotainių bibliotekų fondų patikrinimai. Jų metu atrinkti ir nurašyti netinkami naudojimui dokumentai.

2016 metais Komplektavimo taryba buvo susirinkus į posėdžius, kuriuose buvo aptarti: bibliotekų fondų komplektavimo klausimai, naujai gautų dokumentų paskirstymas bibliotekoms; užsakytų ir negautų dokumentų analizė; dokumentų nurašymas; bibliotekų fondų planuojamas patikrinimas.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

Vartotojų telkimas

Gyventojų skaičius

2016 metais Panevėžio rajone buvo užregistruota 40 958 tūkst. gyventojų (<http://195.182.71.157/apps/demografija/>).

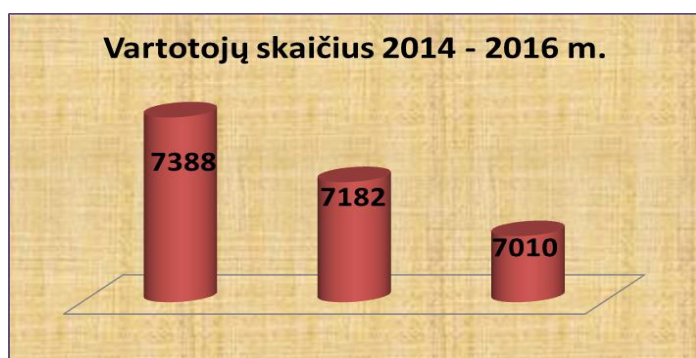
Gyventojų sutelkimo procentas – 17 %:

- Miesto bibliotekoje – 12 %
- kaimo bibliotekose – 15%

Panevėžio rajono, palyginus su Panevėžio apskrities ir Lietuvos rajonais, nedidelį rajono gyventojų sutelkimo procentą sąlygoja žemas gyventojų tankumas bei Lietuvoje ir žinoma, rajone, dėl migracijos, demografinės padėties ir senstant gyventojams sparčiai ištuštėjantys kaimai. Atokesnių vietovių gyventojai retai lankosi savo mikrorajono bibliotekose, pavyzdžiui Pajstrio bibliotekos žemą sutelktumą (8%) lemia tai, kad biblioteka yra vienintelė savo mikrorajone, ir nutalusių kaimų gyventojai negali lankytis joje. Taip pat gan žemas sutelktumas yra priemiestinėse gyvenvietėse turinčiose didelį gyventojų skaičių (pvz. Dembavos biblioteka - 8%). Jie dirba mieste, ir lankosi ten esančiose bibliotekose.

Tankiausiai gyventojai gyvena ir tradiciškai didžiausias gyventojų sutelktumas yra šalia Panevėžio esančiose gyvenvietėse (Liūdynė 44%, Berčiūnai 31%), bei lokaliuose gyvenvietėse, kur beveik visi mikrorajono gyventojai ir gyvena kaime, kuriame įsikūrusi biblioteka (Šilų - 28%, Daniūnų 24%).

Vartotojų skaičius



Viešojoje bibliotekoje registruotų vartotojų skaičius iki 2015 metų mažėjęs, 2016 -aisiais sugrįžo į 2014 m., t.y. padidėjo 39 vartotojais.

Kasmet įvairiose rajono vietovėse mažėjantis gyventojų skaičius, ypač vaikų, emigracija, spartus gyventojų senėjimo procesas įtakoja vartotojų skaičiaus mažėjimą rajono bibliotekose. 2016 m. vartotojų ženkliau sumažėjo: Daukniūnų bibliotekoje (- 32), sutrumpinus bibliotekos darbo laiką 20 val./sav.; Smilgių (-47), Žibartonių (-47) bibliotekose dėl darbuotojų ligos.

Vartotojų skaičius padidėjo Daniūnų (+30), Miežiškių (+19), Bernatonių (+25) ir kt. bibliotekose. Čia ataskaitiniais metais buvo rengiamos įvairios iniciatyvos skaitytojams.

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2016	7010	1391	396	5223
2015	7182	1352	407	5423
2014	7388	1392	439	5557

Bibliotekos, kuriose yra:

Metai	Iki 100 skaitytojų	101–200 skaitytojų	201–300 skaitytojų	301–400 skaitytojų	401–500 skaitytojų	500 ir daugiau
2016	5	21	7	2	0	1
2015	3	23	7	1	1	1
2014	3	23	7	1	1	1

Vartotojų sudėties pokyčiai

Vartotojų sudėtis jau keletą metų kinta ta pačia tendencija. Didžiausią rajono bibliotekų vartotojų dalį ataskaitiniais metais sudarė skaitytojai vaikai iki 14 metų amžiaus – 2 669, palyginus su praėjusiais metais, šis skaičius nežymiai (11) ūgtelėjo. Kitose kategorijose vartotojai pasiskirstė taip:

dirbantys asmenys – 1 851,

laikiniai nedirbantys – 716,

pensininkai – 974.

Ir toliau mažėja laikiniai nedirbančių vartotojų grupė (-88), didėja – pensininkų ir neįgaliųjų grupė.

Kasmet rajono bibliotekose mažėja studijuojančio jaunimo dalis. Galima daryti prielaidą, kad aukštosios mokyklos pačios vis geriau aprūpina studentus specialybės literatūra. Bet pagrindinis veiksnys manau būtų elektroninių paslaugų įsigalėjimas kasdieniniame gyvenime: studentai mokomąją medžiagą kopijuoja, skenuoja, naudojami įvairiomis duomenų bazėmis. 2016 metais. Dar viena priežastis – rajono bibliotekos kaime neaptarnauja skaitytojų, tad besimokančiam jaunimui nepavyksta pasinaudoti jų paslaugomis.

Viešojoje bibliotekoje sumažėjo visoms suaugusių grupėms priklausančių vartotojų ir tik laikiniai nedirbančių 6 padaugėjo. Džiugu, kad daugėjo vaikų iki 14 metų vartotojų grupės: mažiausių bibliotekos vartotojų padaugėjo 66, o 5-8 klasių – 14 vartotojų.

Apsilankymų skaičius. Lankomumas

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2016	127 826	17 567	9 351	100 908
2015	150 869	18 343	11 011	121 515
2014	179 046	23 580	10 931	144 535

Apsilankymų skaičius bibliotekų sistemoje lyginant su 2016 m. sumažėjo 23 043 arba 15%:

viešojoje bibliotekoje apsilankymų skaičius nuo 2008 m. su pertrūkiais sparčiai didėjęs, 2015 m. pradėjo mažėti. Tenka konstatuoti, kad ataskaitiniais metais apsilankymų vėl sumažėjo (- 776). Analizuojant apsilankymų rodiklį, būtina įtraukti ir virtualių apsilankymų skaičių. 2016 metais viešojoje bibliotekoje virtualiai apsilankė 12 tūkst. 776 lankytojai, arba 3 469 lankytojais daugiau negu 2015 m. Išaugęs virtualių apsilankymų skaičius rodo, kad norint pasinaudoti bibliotekos paslaugomis ne visada reikia apsilankyti pačioje bibliotekoje. Vienas registruotas vartotojas bibliotekoje per metus vidutiniškai apsilankė 13 kartų (2015 – 14).

kaimo bibliotekose apsilankymų skaičius ženkliau mažėjo dėl sutrumpinto darbo laiko (Naujarodžių biblioteka -683, Daniūnų - -978), dėl besikeičiančių darbuotojų (Velžio - -2 110), dėl ilgalaikių, besitęsiančių nuo vieno iki dviejų mėn. darbuotojų ligos (Žibartonių - -4 741, Naujamiesčio - -3 279, Linkaučių - -3 581, Dembavos - -1 025, Šilų - -777) nevykdytas lankytojų aptarnavimas.

Lankytojų skaičius augo Bernatonių (+872), Piniavos (+1 323) bibliotekose, kur aktyviai bendradarbiaujama su mokyklų bendruomene ir Gustonių (+822) kur, vykdoma aktyvi projektinė veikla, daug veiklų ir užsiėmimų vyksta vaikams ir jaunimui.

Vis daugiau namų ūkių turi interneto prieigą, o gyventojai ne tik kompiuterius, bet ir įvairius mobilius išmaniuosius įrenginius, todėl šiuo tikslu rečiau lankosi bibliotekoje.

Lankomumas

Metai	Bendras lankomumo rodiklis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2016	18	12,6	23,6	19
2015	21	13,6	27	22,4
2014	24,2	16,9	24,9	26

Išduotis

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2016	227 059	67 934	8 115	151 010
2015	251 283	73 622	8 920	168 741
2014	272 899	69 838	12 261	190 800

Išduodamų dokumentų skaičius kasmet sumažėja maždaug apie 10%, ne išimtis ir 2016-ieji.

Mažėjantis vaikų skaitomumas, periodinių ir naujausių leidinių kaimo bibliotekose trūkumas bei objektyvios priežastys - ribotą laiką (dėl darbuotojų kaitos, ilgalaikės ligos) dirbusios bibliotekos (Naujamiesčio - 1 331 fiz. vnt., Linkaučių -2 833 fiz. vnt, Šilų -1 114 fiz. vnt.) ir sumažėjęs skaitytojų skaičius (Žibartonių -2 780 fiz. vnt.) mažino dokumentų išduotį visame rajone.

Ženkliu dokumentų išduotis išaugo po remonto skaitytojams duris atvėrusiose bibliotekose - Bernatonių +935 fiz. vnt, Berniūnų +678 fiz. vnt, Raguvos +453 fiz. vnt.

Viešojoje bibliotekoje moksleiviai, studentai daugiausia skaito programinę literatūrą, moterys – meilės romanus, vyrai, fantastiką, istorinius romanus, o detektyvai – mėgstami visų.

Nors registruotų vartotojų skaičius viešojoje bibliotekoje padidėjo, bet lankėsi rečiau jie, ko pasekoje mažėjo dokumentų išduotis. 2016 metais vartotojams **išduota 67 934 fiz. vnt.**, t.y. 5 688 fiz. vnt. mažiau negu 2015 m. Nagrinėjant dokumentų išduotį, matome, kad nuo 2008 metų išduotis nežymiai, bet stabiliai (po 1- 2 proc.) vis didėjo ir tik šiais metais šis rodiklis sumažėjo.

2016 m. didėjo populiarių knygų išduoties apyvarta, bet mažėjo bendras skaitomumo rodiklis. Populiarią knygą per metus skaitytojas paima iki 34 kartų (2015 m. – 30), o vienam skaitytojui per metus išduota vidutiniškai 49 leidiniai (2015 – 54). Nors dokumentų išduotis mažėjo, augo naudojimas bibliotekos elektroninėmis paslaugomis – interneto seansų užfiksuota 360 daugiau negu 2015 m., taip pat bibliotekos vartotojai atsisiuntė daugiau 80 dokumentų ir 4 tūkst. 362 įrašais.

Išduota dokumentų į namus:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2016	129 057	26 962	5 912	96 183
2015	138 826	28 150	6 468	104 208
2014	155 285	29 215	9 969	116 101

Išduota dokumentų vietoje:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2016	98 002	40 972	2 203	54 827
2015	112 457	45 472	2 452	64 533
2014	117 614	40 623	2 292	74 699

Viešojoje bibliotekoje daugiau kaip pusę dokumentų išduoties (60 proc.) sudarė išduotis vietoje, nes į namus neišduodami informaciniai, ir kiti vertingi dokumentai, einamojo mėnesio žurnalai ir visi laikraščiai. Išduotis vietoje vis didėjo ir tik nuo 2013 m. nežymiai (1 – 2 proc.) pradėjo mažėti. Tam turėjo įtakos sprendimas kuo daugiau knygų ir žurnalų iš saugyklos bei informacinio fondų išduoti į namus. Lankytojų skaitančių skaityklose vis mažiau: čia skaitomi laikraščiai ir žurnalai, naudojamos vieša interneto prieiga. Ir šiais metais išduodamų dokumentų santykis 2 proc. padidėjo išduotų į namus naudai. Apskaityti dokumentų išduotį vietoje, esant atviriems fondams, kai skaitytojai laisvai renkasi reikalingus spaudinius iš lentynų, yra sudėtinga. Aptarnaujant skaitytojus naudojama lankytojų, dokumentų išduotų vietoje ir bibliografinių užklausų atrankinės apskaitos metodą.

2016 metais viešojoje bibliotekoje vartotojams **į namus** išduota 26 962 fiz.vnt dokumentų, ir tai sudarė 40 proc. visos išduoties.

Rajono bibliotekose išduotis į namus sudarė 63%, o išduotis vietoje - 37 %. Bibliotekininkai pastebėjo, kad vietoje spaudinius, dažniausiai periodinius, skaito senjorai ir vaikai. Pastarieji laibai domisi ir spalvingomis, su nedaug teksto knygelėmis, kurias greitai perskaito ir ima naujas.

Išduota grožinės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2016	94 653	31 410	4 515	58 728
2015	102 953	32 853	4 645	65 455
2014	111 178	31 878	6 587	72 713

Grožinės literatūros išduotis sumažėjo 8 300 fiz. vnt.

Grožinės literatūros išduotis ataskaitiniais metais sudarė 41 proc. visos išduoties. Tikslios vien knygų (be periodikos) išduoties apskaityti negalima, tačiau galima teigti, kad daugiau išduodama grožinės literatūros knygų.

2016 metais **grožinės literatūros** viešojoje bibliotekoje išduota 31 410 fiz. vnt., ir tai sudarė 46 proc. visos išduoties. *Grožinės literatūros panaudojimo koeficientas padidėjo iki 1,3*. Skaitytojai labai laukia naujų knygų, kurias pamato knygynuose, įvairiose reklamose ir nori jas perskaityti, bet bibliotekoje yra tik viena knyga ir jos reikia laukti eilėje (dokumentų rezervavimo galimybė). 2016 metais skaitytojai rezervavo 1207 (2015 - 1240) knygų, iš jų 1048 (2015 m. - 1025) grožinės literatūros.

Jaunimas vis dar skaito knygas apie vampyrus, istorinius trilerius. Populiariausi užsienio šalių autoriai: Sandra Brown, Diane Chamberlain, Kristin Hannah, Sarah Jio.

Bibliotekoje daugiausia skaitoma pramoginė, populiarioji pažintinė literatūra, populiarioji psichologija ir medicina, o intelektualesnės literatūros skaitytojų nėra daug. Meilės romanai ir toliau lieka populiari tarp vidutinio amžiaus moterų. Visada madingos knygos apie tai kaip išmokti gaminti ir kaip numesti svorio. Panagrinėjus skaitymo statistiką, matyti, kad moterų skaito kur kas daugiau nei vyrai: iš vyresnių nei 16 metų bibliotekos vartotojų net 72 proc. sudaro moterų.

Vyrai domisi populiariaja pažintine istorine literatūra, ypač apie Antrąjį pasaulinį karą, svarbius Europos įvykius, taip pat mėgstamos žymių istorinių asmenybių biografijos, kelionių vadovai.

Tarp skaitomiausių lietuvių autorių buvo Romualdas Granauskas, Irena Buivydaitė, Elena De Strozzi, Vytautas Ažušilis, Sigitas Parulskis, Vytautas Račickas, Vytautas V. Landsbergis, Jurga Ivanauskaitė, Kristina Sabaliauskaitė, Daiva Vaitkevičiūtė. Daugiausia kartų išduota buvo: V.Palčinskaitės atsiminimų knyga „Atminties babilonai, arba aš vejuosi vasarą“ (34 kartai). Labiausia skaitomos bibliotekoje biografinės, atsiminimų, dienoraščių knygos: A.Ruseckaitės „Žemaitės paslaptis“ (26 kartai), R.Vanagaitės „Ne bobų vasara“ (25 kartai), U. Nasvytytės „Apie pulką ir mergelę“ (21 kartas), J.Budraitis „Mano kinas“ (15 kartų), L.Radzevičienė „Arvydas Sabonis: 11 skyrių iš didžiausio lietuvių gyvenimo“ (14 kartų), išduotos. Tarp užsienio grožinės literatūros autorių skaitomiausios buvo Mary Higgins Clark knygos (dauguma išduota nuo 19 iki 25 kartų), Sandra Brown „Skandalas“ (32 kartai), Rosanna ley „Vila Sicilijoje“ (31 kartas), K. Hannah „Nakties kelias (28 kartai), S. Montefiore „Dėžutė su drugeliu“ (28 kartai), D. Chamberlain „Slapti gyvenimai“ (27 kartai), „Dingusi duktė (26 kartai) ir t.t. Jeigu 2015 m. ataskaitos duomenimis, Nijolės Narmontaitės knyga „Aktoriai, režisieriai ir kasininkės: ko nematė žiūrovai“ – daugiausia kartų skaitytojams išduota lietuvių autoriaus mokslo populiariosios literatūros knyga, tai šiais metais - kita autorės knyga „ Aktoriai režisieriai ir studentai: ko nematė žiūrovai“. Ji paimta 33 kartus. Susidomėjimo sulaukė ir istorinės bei kelionių knygos: R. Vanagaitė „Mūsiškiai“ (18 kartų), S.

Jakubavičienė „Seserys Sofija Smetonienė ir Jadvyga Tūbelienė“ (13 kartų), A. Čekuolis „Iš ko šaiposi pasaulis“ (12 kartų), A. Zaleckaitė „Paslaptingas Egiptas“ (12 kartų), Č. Iškauskas „neįtikėtina, bet tikra“ (11 kartų), H. Altner „Mirties šokis Berlyne“ (11 kartų) išduotos.

Grožinės literatūros skaitomumą rajone didino po bibliotekas keliaujantys 14 „Knygų lagaminų“: 10 suaugusiems ir 4 vaikams. Naudodamiesi šia paslauga, rajono skaitytojai susipažįsta su įvairesne literatūra ir naujais knygų autoriais.

Išduota teminės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2016	132 406	36 524	3 600	92 282
2015	142 659	40 769	4 275	97 615
2014	155 314	37 960	5 674	111 680

Ataskaitiniais metais teminės literatūros išduotis sumažėjo, tačiau dėl situacijos kada periodinė literatūra yra apskaitoma kartu su temine, sudėtinga tiksliai nustatyti. Tačiau išduotis greičiausiai mažėjo dėl periodikos išdavimo.

Teminės literatūros viešojoje bibliotekoje išduota 36 524 fiz. vnt., t.y. 54 proc. visos išduoties. Išduotis pagal mokslo šakas LIBIS programoje apskaitoma kartu su periodika (o jos dauguma priskiriama mokslo šakoms), todėl šakinės literatūros išduoties procentas toks didelis. Tikslios vien knygų (be periodikos) išduoties pagal turinį apskaityti negalime, tačiau galime teigti, kad daugiau išduodama grožinės literatūros knygų. Dokumentų išduotis 1 proc. padidėjo grožinės literatūros naudai, nes sumažėjo periodikos išduotis. *Šakinės literatūros panaudojimo koeficientas išlieka - 0,8.*

Iš vadovėlių ir mokslinės literatūros daugiausia kartų išduotos: D.G Myers „Psichologija“ (12 kartų), J. Iriondo „Nesustok kelyje“ (11 kartų), N. Putinaitė „Nugenėta pušis“ (15 kartų), V. Andriulis „Lietuvos teisės istorija“ (11 kartų).

Mažėjant mokomosios literatūros poreikiui stengiamasi Skaitytojų aptarnavimo skyriaus fonduose komplektuoti daugiau grožinės literatūros. Ir nors naujų grožinių knygų įsigyjama daugiau, dar daugiau negu pusę fondo sudaro teminė literatūra.

Rajono bibliotekose teminės literatūros išduotis taip pat mažėja, bet paklausūs išlieka psichologijos, medicinos leidiniai.

Periodinių leidinių išduotis:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2016	114 789	21 499	3 151	90 139
2015	124 153	24 910	3 921	95 322

2014	139 259	22 614	5 011	111 634
------	---------	--------	-------	---------

Periodinės literatūros išduotis viešojoje bibliotekoje išlieka aukšta, tai rodo, kad ši literatūra vartotojams yra įdomi ir reikalinga. Kasmet užsakydami žurnalus, atliekame išsamią turimų leidinių išduoties analizę. 2016 m. dažniausia į namus buvo išduodami – *Šeimininkė* (397), *Rasos* (197), *Veidas* (136), *Stilius* (123), *Sodo spalvos* (114), *Moteris* (95), *Mano namai* (82). Kaip nepasiteisinusios, išduota tik 11 kartų atsakėme *Verenos* ir 2017 m. atnaujinoje *Burdą moden*, prenumeratą, kuri išduota 39 kartus, nors paskutiniai turimi žurnalo numeriai dešimties metų senumo.

2016 metais viešojoje bibliotekoje užprenumeruota 68 pav. periodinių leidinių, iš jų 16 pav. laikraščiai, o praėjusiais 2015 m. 52 pav. periodinių leidinių. Pavieniams asmenims, organizacijoms ir leidykloms parėmus viso gavome – 109 (2015 m.- 96) pav. periodinius leidinius.

Periodinės literatūros išduoties rodikliai bibliotekose eilę metų buvę stabilūs, pastaraisiais metais pradėjo mažėti, nors vartotojams ji yra įdomi ir reikalinga.

Kaimo bibliotekose periodinių leidinių gauta vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje – 7 pav. (3 pav. žurnalų ir 4 pav. laikraščių). Deja vaikiškų – tik 1-2 pav.

Visi rajono kaimo bibliotekų darbuotojai pripažįsta, kad periodika kaime populiari ir skaitoma. Skaitomiausi periodiniai leidiniai: „Panevėžio rytas“, „Lietuvos rytas“, „Kaimo laikraštis“, ypač pamėgti moterų žurnalai moterų „Ji“, „Edita“, „Šeimininkė“, kadangi ten daug įvairiausių patarimų grožio, buities, bendravimo klausimais.

Skaitomumas

2016 metai

Bendras skaitomumo rodiklis	Savivaldybės viešoji biblioteka	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
32	49	21	29

Vartotojams skirtos darbo vietos 2016 m.

Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:

Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
411		39	18	364

Vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius:

Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
154		11	6	137

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekų darbuotojams.

Iš viso – 65

- viešojoje bibliotekoje – 28
- miesto bibliotekoje – 2
- kaimo bibliotekose – 35

Vartotojų orientavimas ir apmokymas

Bibliotekininkų praveštų apmokymų bendra trukmė iš viso – 559 val.

Viešojoje bibliotekoje – 43 val.

Kaimo bibliotekose – 473 val.

Miesto bibliotekoje – 43 val.

Valandų, skirtų vartotojams apmokyti, sumažėjo beveik trečdaliu – atsižvelgiant į tai aktyviau planuojama organizuoti mokymus planšetiniais kompiuteriais, kuriuos gyventojai vis dažniau naudoja buityje.

Vartotojų mokymai bibliotekoje skirti įvairioms skaitytojų grupėms – naujai užsiregistravusiems į biblioteką ar norintiems pagilinti žinias tam tikroje srityje, susirasti informaciją duomenų bazėse, kituose šaltiniuose, ugdyti kompiuterinio raštingumo įgūdžius. Mokymai apima įvairias formas – grupines (ekskursija po biblioteką, kompiuterinio raštingumo pamokos) ir individualias (informacijos paieška įvairiuose šaltiniuose, konsultacijos dirbant su kompiuteriu).

Nuo 2009-ųjų metų bibliotekose rengiami kompiuterinio ir internetinio raštingumo mokymai.

Viešojoje bibliotekoje gyventojus kompiuterinio raštingumo mokė trys skyriaus darbuotojos ir kompiuterininkė. Mokymai organizuojami vaikų literatūros skaitykloje, kur sąlygos nėra geros nei besimokantiems, nei mokytojams, nei skaitytojams. Žmonių susidomėjimas bibliotekose, tiek viešojoje, tiek kaimo, rengiamais kursais palyginus su ankstesniais metais sumažėjęs, daugiau teko konsultuoti individualiai įvairiais klausimais.

Žmonės dažniausiai kreipėsi norėdami įgyti kompiuterinio raštingumo pradmenis. Gyventojai taip pat buvo mokomi naudotis bibliotekų elektroniniais katalogais, konsultuojami, kaip vykdyti dokumentų paiešką ir juos užsakyti per bibliotekos tinklalapį, atlikti informacijos paiešką elektroniniuose dokumentuose bei prenumeruojamose duomenų bazėse ir pan.

Bibliotekininkai lankytojus mokė grupe pasitelkdami specialiai parengtą mokomąją medžiagą ir žinias, kurias patys įgijo projekto „Bibliotekos pažangai“ kompiuterinio raštingumo ir suaugusiųjų mokymo kursuose. Įvairiais klausimais.

Vykdam BP2 projektą „Bibliotekos pažangai“ „Štai koks mano kaimas“, buvo surengti nemokami mokymai „Planšetinių kompiuterių panaudojimo galimybės“ (4 ak. val.) gyventojams. Šių mokymų metu buvo apmokyti 204 gyventojai.

- Kompiuterinio ir internetinio raštingumo mokymai

Per 2016 metus:

Mokymuose dalyvavo 174 gyventojai.

Konsultuotų gyventojų skaičius – 2 596 (2015 - 2 505).

Iš viso per 2016 m. buvo 2596

Konsultacijas galime išskirstyti į šias grupes:

- darbas kompiuteriu –102;
- Bendravimas (skype, el. paštu, soc. tinkle) –561;
- Paieška internete –538;
- El. valdžia (el. deklaravimas, gyvenamos vietos deklaravimas, statybos leidinių išdavimas ir kt.) – 138;
- El. komercija (el. prekyba el. bankininkystė ir kt.) – 208;
- švietimas (nuotolinės studijos, kalbų mokymosi galimybės internete, el. katalogai, duomenų bazės ir kt.) – 108;
- Kultūra ir laisvalaikis (naujienų portalai, muziejų portalai, archyvai internete ir kt.) –323;
- Sveikata (registracija pas gydytojus, ligonių kasų informacija ir kt.) – 220;
- Darbo paieška – 205;
- Atsargus elgesys internete – 85;
- Kiti klausimai –108.

Dažnam vartotojui reikėjo pagelbėti kuriant elektroninį paštą, padėti pasinaudoti internetinės telefonijos *Skype* programa ar susikuriant FB ir kt..

Viešojoje bibliotekoje įdiegta naujovė – besidomintys skaitytojai individualiai buvo mokomi užsakyti kūrinius portale www.epaveldas.lt knygų skaitykle „Cybook Odyssey“ ir skaityti bibliotekos patalpose.

Bibliotekos jau 10 metų bendradarbiauja su Panevėžio apskrities Valstybinės mokesčių inspekcijos skyriumi, organizuojant bibliotekose gyventojų pajamų elektroninį deklaravimą. Dešimtyje kaimo bibliotekų kartu su VMI specialistais savo pajamas el. būdu deklaravo per 400 rajono gyventojų.

TBS. TBS problemos. Neigiami atsakymai

2016 metais Viešoji bibliotekos ir 23 kaimų bibliotekų skaitytojai naudojami kitų bibliotekų sukauptais dokumentais, kurių neturi juos aptarnaujanti biblioteka.

Bibliotekos	2016	2015	2014
Abonentų skaičius	7	5	7
Išsiųsta užsakymų	121	125	144
Gauta dokumentų	115	117	135

Originalų	95	89	101
Kopijų	20	28	34
Gauta neigiamų	6	8	9

Gauti 115 dokumentų pagal turinį pasiskirstė:

- 79 įvairių mokslo šakų dokumentai
- 36 grožinės literatūros kūriniai.

Viešosios bibliotekos skaitytojams gauti 39 dokumentai. Kaimo bibliotekos gavo 82 dokumentus. Iš jų daugiausia:

- Vadoklių biblioteka – 11.
- Liūdynės – 10
- Molainių – 9
- Ramygalos – 7
- Karsakiškio – 6
- Paliūniškio – 4
- Velžio – 4

Dokumentai užsakomi naudojantis LIBIS tarpbibliotekinio skolinimosi posistemiū. Dėl didėjančios elektroninių paslaugų ir dokumentų pasiūlos tarpbibliotekinis skolinimas pamažu praranda aktualumą. Mažam paslaugos populiarumui įtakos turi ir kaina. Vartotojas turi mokėti už persiuntimo išlaidas, mokestį už kopijas, ar skenavimą. Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai mokėjome tik už kopijas, o knygas pasiimdavome patys. Visiems vartotojams TBA paslauga yra mokama.

Dažniausia skolinosi specialistai, kuriems literatūra reikalinga tobulinimuisi. Studentai – mokslui. Palyginti nemažas TBA keliu gaunamų dokumentų skaičius, rodo kvalifikuotą įdirbį aptarnaujant skaitytojus.

Ataskaitiniais metais knygos skolintos iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos, Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos, Kauno apskrities viešosios bibliotekos, Anykščių rajono Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešosios bibliotekos, Pakruojo rajono J. Paukštelio ir Rokiškio rajono J.Keliuočio viešosios bibliotekos.

Renginiai

2016 metais suorganizuoti 1 364 renginiai.

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filiale	Kaimo filialuose
Iš viso	1 364	185	110	1 069
Žodinių	523	120	58	345
Vaizdinių	407	60	31	316
Kompleksinių	434	5	21	408
<i>Lankytojų skaičius</i>	<i>24 742</i>	<i>2 306</i>	<i>1 324</i>	<i>21 112</i>

2016-ieji, Bibliotekų metai, buvo gausūs renginiais, akcijomis, susitikimais, pristatymais. Džiugu, kad buvo atsigręžta į knygą, todėl vyko ne vienas susitikimas su rašytojais, knygų autoriais.

Pagrindinės renginių formos ir tematika;

Lietuvoje vyko nemaža visą respubliką apimančių renginių, į kuriuos įsijungė ir rajono bibliotekos. Įsitraukta į projektą „Vasara su knyga“, dalyvauta Rebekos Unos knygos jaunimui „Atjunk“ skaitymuose, kurie vyko visoje Lietuvoje teletiltu nuo Vilniaus iki Klaipėdos („Nuo saulėtekio iki saulėlydžio“). Skaitymuose Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės – Bitės bibliotekoje dalyvavo Panevėžio rajono viešosios bibliotekos darbuotojos D. Pamerneckytė ir V. Ambraškaitė.

Projekto organizatoriai sudarė galimybę rengti susitikimus su rašytojais. Pasinaudojusi šia proga, rajono viešoji biblioteka surengė susitikimą su rašytoja Violeta Palčinskaite. Susitikimo metu, kuris vyko Ramygalos bibliotekoje, buvo pristatyta atsiminimų knyga „Atminties babilonai“, o rajono bibliotekoje tuo metu buvo eksponuojama naujausia Sigutės Ach iliustracijų V. Palčinskaitės knygai „Vaikų kambarys“ paroda.

Į projekto veiklas, vykusias visą vasarą, savo renginiais įsijungė dauguma rajono bibliotekų. Buvo organizuojami skaitymai, konkursai; akcijos, vaikai smagiai leisdavo laiką bibliotekose su knyga. Į renginius stengiamasi įtraukti įvairias visuomenės grupes, tačiau daugiausia jų skirta vaikams.

Bibliotekos įsiliejo ir į kitas šviečiamąsias akcijas, projektus. Kaip ir kasmet, bibliotekos aktyviai įsijungė į „Metų knygos“ rinkimus, Nacionalinę bibliotekų savaitę, Šiaurės šalių bibliotekų savaitę, Knygų Kalėdas. Ir Atsiliepdamos į bibliotekų savaitės šūkį „Stiprios bibliotekos- stipri visuomenė“ – bibliotekos stengėsi megzti glaudesnį kontaktą su vartotojais, siekiant atvirumo, socialinio bendravimo. Gyventojai buvo kviečiami atrasti vis daugiau galimybių bibliotekose, realizuojant sumanymus, įgyvendinant pomėgius, sprendžiant bendruomenės problemas.

Pažymėtinos įdomios diskusijos apie skaitymą kartu su moksleiviais: Velžio bibliotekoje „Ar verta skaityti“, Raguvoje - „Knygų langas“ kartu su paruošta mokinių perskaitytų knygų reklamų paroda, Ramygaloje „Skirtingos kartos – skirtingos istorijos“, sukviečiant įvairių kartų atstovus pasidalinti mintimis apie savo skaitytas knygas. Paliūniškio bibliotekoje pokalbiuose apie knygas pristatyta poezija. Renginyje „Knyga – mano tylioji ir išmintingoji draugė“ buvo prisimintas Justinas Marcinkevičius.

Didelė šventė bibliotekų skaitytojams- susitikimai su įdomiais žmonėmis. Garbingo svečio sulaukė Smilgiai- apsilankė žymus kūrėjas iš Varšuvos - Stasys Eidrigėvičius. Renginyje jis pristatė savo knygą „Giedanti gaidžio galva“. Krekenavos bibliotekoje buvo suruoštas susitikimas su knygos „Gyvenimas, koks jis buvo. Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko biografija“ autore Ramune Sakalauskaite, Puziniškio muziejuje - su Genovaite Markauskaite, knygos „Skulptorius Bernardas Bučas“ autore. Jaunimas džiaugėsi susitikimu su Rebeka Una, 2015 .Metų knygos laureate, kuri viešėjo Smilgiuose ir Velžyje.

Bibliotekos – puiki vieta savo kūrybą pristatyti vietos kūrėjams, pagerbti kraštiečius. Gustonių bibliotekoje – UDC buvo paminėta kraštiečių – literatūrologė Janina Žėkaitė jos 90-mečio proga. Vyresn. bibliotekininkė Regina Masiokienė surinko daug medžiagos apie šią kraštiečių ir paruošė įdomią nuotraukų parodą. Pajstryje buvo tęsiama kūrėjų kūrybos skaitymų tradicija vyko renginys „Sielos sparnai skrenda tėviškėn“. Raguvos krašto literatė Janina Jakimavičiūtė- Baltušnikienė bibliotekoje vykusiame renginyje pristatė savo antrąją poezijos ir dainų knygą „Žodžių vainikas“. Gustonyse senjorams skirtame renginyje „Knyga – tai paukštis“ viešėjusi literatė Ona Juospaitienė pristatė savo poezijos knygą „O baltas jazminų atodūsi“. O tarptautinei gimtosios kalbos dienai čia vyko renginys „Jei skaitysi, tai - žinosi“. Buvo priminta lietuvių kalbos svarba, jos išsaugojimo istorija. Susirinkusius savo apsilankymu pradžiugino kraštiečių Rūta Masytė, šiuo metu gyvenanti Londone.

Renginiais paminėtos ir kitos iškilios tautos šventės, tradicijos. Tai proga atsigręžti į lietuviškos spaudos ištakas, knygos vertę, skaitymo prasmę, laisvą prieigą prie informacijos. Bibliotekose vyko pokalbiai, diskusijos, pristatytos knygos.

Į renginius, pristatydamos savo atsinaujinusias patalpas, pakvietė Bernatonių, Berniūnų, Katinų, Raguvos bibliotekos ir dešimtmečio sulaukusi Molainių biblioteka.

Smagu, kad rajono bibliotekose kiekvienas atranda ne tik sau tinkančią informaciją, žinias bei turiningai praleidžia laisvalaikį.

Dalis rajono gyventojų apsilanko ir rajono viešosios bibliotekos organizuojamuose renginiuose, o viešosios bibliotekos specialistai vyksta į renginius rajono bibliotekose. Viešosios bibliotekos saugyklos darbuotoja organizavo visų „Knygų lagaminų“ keliones po kaimų bibliotekas: keturiolika „Knygų lagaminų“ keliavo po rajono bibliotekas: 10 skirtų suaugusiems ir 4 – skaitytojams vaikams. Kiekviename iš jų sutalpinta apytikriai po 33 knygas. Šia paslauga pasinaudojo Gustonių, Geležių, Linkaučių, Liūdynės, Molainių, Paliūniškio, Naujarodžių, Smilgių, Šilų, Tiltagalių, Trakiškio, Vadoklių, Žibartonių ir kitų bibliotekų skaitytojai. Naudodamiesi šia paslauga, rajono skaitytojai susipažįsta su naujesne, įvairesne literatūra ir naujais knygų autoriais.

Metų pradžioje Lietuvos Respublikos Seimo narys Domas Petrulis inicijavo projektą „Knygų lagaminas“. Šio projekto tikslas – padovanoti Panevėžio rajono bibliotekoms naujų knygų, organizuoti susitikimus su populiarių knygų autoriais. Kaimų bibliotekoms buvo padovanota apie 150 knygų, kurias D.Petrulis nupirko iš savo asmeninių lėšų. Dauguma knygų atkeliavo tiesiai iš leidyklų.

Suorganizuoti susitikimai su knygų autoriais:

- Skaitytojų, ypač moterų pamėgta lietuviškų romanų autorė Irena Buivydaitė su skaitytojais susitiko Panevėžio rajono viešojoje ir Liūdynės bibliotekose;
- Vegetarų draugijos pirmininkė, chemijos mokslų daktarė, knygų autorė Ksavera Vaištarienė susitiko su Upytės ir Krekenavos bibliotekų lankytojais;
- Viešųjų ryšių atstovas, knygų vaikams autorius Linas Kontrimas svečiavosi Ramygalos ir Viešojoje bibliotekose;

- Žurnalistas, keliautojas, televizijos laidų vedėjas, rašytojas Algimantas Čekuolis susitiko su Geležių kaimo skaitytojais.

Domo Petrulio inicijuoto „Knygų lagamino“ knygas skaitė Piniavos, Daukniūnų, Gustonių ir Tiltgalių bibliotekų skaitytojai.

Einamaisiais metais saugyklos darbuotoja paruošė kelias knygų parodas ir pristatytė knygų apžvalgas kaimų bibliotekininkams ir skaitytojams:

- Kovo mėn. vykusiam rajono bibliotekininkų pasitarime aptartos geriausios metų knygos.
- Paliūniškio bibliotekoje susitikimas su skaitytojais, naujų knygų pristatymas.
- Gustonių bibliotekoje vykusiam renginyje, skirtame literatūrologės Janinos Žėkaitės-Kubilienės jubiliejui paminėti, buvo pristatytos mokslininkės knygos.
- Lapkričio mėn. dalyvauta Liūdynėje vykusiam poetės Elenos Mezginaitės jubiliejui skirtame renginyje.

2016 metais viešojoje bibliotekoje buvo **suorganizuoti 185 renginiai**, iš jų 60, arba 32 proc. sudarė parodas (2015 m. 40 proc.). Suaugusiems organizuoti 96 renginiai, juose apsilankė 1737 lankytojai (palyginimui 2015 – 68 renginiai ir 1081 lankytojas).

Renginių skaičiaus padidėjimą lėmė naujos veiklos bibliotekoje: pvz., Bibliotekų metams kas mėnesį buvo skirtos *arbatos su knyga valandėlės* – įvairūs teminiai arbatų gėrimo renginiai. Paminėtinos būtų:

- „*Diena bibliotekoje su Knyga ir knygnešio arbata*“, kurioje dalyvavo muziejininkas A. Daukša. Kalbėta apie knygnešystę, klausytasi kanklių, supažindinta su Ustronės Juozo-Tumo Vaižganto ir knygnešių muziejaus veikla.

- „*Prakalbinanti žolynus: arbata ir burtai*“ – arbatos popietė su S. Eigirdiene, Nevėžio bendruomenės namų vadove, kultūros darbuotoja buvo skirta Žolinės papročiams

- „*Rytų arbatos gėrimo ceremonijos*“ papročių mokėmės iš susitikimo su keliautoju A. Skindzera.

- Ypatingo dėmesio sulaukė angliškos arbatos popietė „*Penktos valandos arbatėlė*“, kurios metu susipažinome su senas tradicijas turinčia anglų arbatos gėrimo ceremonija.

- Šiaurės šalių savaitės sutemų valandą vyko E. Iteranta knygos "Vandens skonis" skaitymai ir literatūriniai pašnekesiai prie arbatos.

- Bibliotekų metai užbaigti paskelbiant Knygų Kalėdas ir bendraujant prie arbatos puodelio. Tai buvo „*Pašnekesiai prie arbatos*“.

Vyko ne vienas susitikimas su rašytojais, knygų autoriais:

- Į susitikimą kvietė lietuvių meilės romanų rašytoja *I. Buivydaite*, (susitikimą organizavo, Knygų lagaminą pristatė LR Seimo narys D. Petrulis);

- Literatūros mokytoja, buvusi tremtinė *D. Urbonienė* pristatė naujai išleistą atsiminimų knygą „Sibiras vaiko akimis“;

- Puziniškio muziejuje buvo pristatyta krekenavietės *G. Markauskaitės* knygą „Skulptorius Bernardas Bučas“;

- Žurnalistas *Linas Kontrimas* pristatė naują vaikišką knygėlę „Keturi paslaptys kaip pažinti raides ir natas“.

2016-aisiais bendrauta su Civitas diskusijų klubu ir surengta keletas susitikimų:

- Doc. A. *Maldeikienė* "Kodėl po rinkimų dauguma lieka nepatenkinta?";
- Politologas *Vyt. Dumbliauskas* " Viešosios politikos analizė: ką valdžia daro, kodėl ji tai daro, kaip ji tai daro ir kokią tai turi reikšmę"
- G. *Adomaitytė*" Ar reikalingi Lietuvai menininkai?";
- N. *Putinaitė* "Kaip nepasiklysti rinkiminių pažadų sūkuryje?".

Rajono literatų klubas „Polėkis“ ir 2016-aisiai aktyviai tęsė savo veiklą, kas mėnesį rengdavo susitikimus, kurie vykdavo vaikų literatūros skyriaus patalpose, o Sausio 13-ajai paminėti surengė poezijos skaitymus "Panevėžio krašto poetai 1991 metų sausio 13-osios tragedijai atminti".

Didelę masinių renginių dalį sudaro parodos tiek literatūrinės, tiek meninės. 2016-aisiai surengtos 39 parodos, iš kurių 16 – meninės. (Palyginimui 2015-aisiais viso – 31, meninių 12.) Literatūrinių parodų surengta 23. Iš literatūrinių dar yra išskiriamos kraštotyrine tema rengiamos parodos. Tokių buvo 7. Iš jų paminėtinos "Bronius Mažylis - pašauktas lietuviybės, atminties, pagarbos gimtinei sargybon", paroda " Gabrielė - sielos, ne luomo bajorė" , skirta G. Bitės 155-mečiui., paroda "Atėjau vėlų rudenį..." , skirta E. Mezginitės 75-mečiui. Bene įspūdingiausia paroda, nužvelgianti visą mūsų bibliotekos gyvavimo kelią, buvo skirta rajono bibliotekos 65-mečiui ir pavadinta „ 65 Panevėžio rajono bibliotekos metai".

Rengiant literatūrinės parodas daugiau buvo rengta teminių parodų, įvairias datas ir jubiliejus stengiantis paminėti vienos knygos parodomis. Literatūrinėmis parodomis paminėti du žymesni jubiliejai. Tai literatūros dokumentų paroda "Paslaptį genijus", skirta V. A. Mocarto jubiliejui ir paroda "2016-ieji - Prezidento Kazio Griniaus metai“. Minint 260-ąjį kompozitoriaus V. A. Mocarto jubiliejų, viena diena buvo skirta jo kūrinų klausymui.

Kaip jau buvo minėta, šįsyk daugiau dėmesio buvo skirta teminių parodų rengimui ir, reikia pasakyti, kad tai pasitvirtino. Didelio susidomėjimo susilaukė vasarą veikusi paroda „Pasiimk knygą į kelionę“ (knygų buvo eksponuojamos ne tik lentynoje, bet ir sename lagamine) ir kita, rudenio veikusi paroda, „Geros knygos. Ar skaitei?“ Pastaroji buvo rengiama atvirame fonde (ne skaitykloje) ir buvo tarsi pagalbininkas skaitytojui renkantis knygą. Skaitytojų pageidavimu paroda dar mėnesiui buvo pratęsta. Metų pabaigoje, Knygų Kalėdų akcijos metu, buvo surengta bibliotekos globėjo rajono mero P. Žagunio bibliotekai dovanotų knygų paroda.

Vienos knygos parodomis buvo paminėtos žymios datos ir jubiliejai. Tai yra patogus būdas priminti skaitytojui kokią nors asmenybę, datą ar įvykį, neužimant daug vietos bibliotekoje ir nekartoiant metai iš metų pačių leidinių. Iš tokių parodų derėtų paminėti D. Sruogaitės „Atminties archeologija“, vienos knygos parodą, skirtą B. Sruogos 120-mečiui, A. Šapokos "Lietuvos istorija" parodą, skirtą A. Šapokos 110-mečiui, D. Staponkutės "Iš dviejų renkuosi trečią", vienos knygos parodą, skirta Metų knygos rinkimams (knyga - laureatė), „Vienos knygos istorija.“ M. Bulgakovo -125 -mečiui skirtą vienos knygos parodą "Meistras ir Margarita", knygos

"Lietuvos valdovai" parodą, skirta Liepos 6-ajai, knygos L. Abraitytė. "Atsigręžus: iš mokytojo užrašų" parodą, skirtą Mokytojo dienai.

Meninių parodų 2016-aisiais surengtas rekordinis skaičius – 16. Taip jau sutapo, kad keletą kartų vienu metu bibliotekoje buvo eksponuojama po dvi parodas.

Buvo eksponuojami ir naujų, ir mums jau žinomų autorių darbai. Iš pirmąkart eksponuojamų reiktų paminėti panevėžietę Adelę Bielskienę ir jos tapytus darbus, (studija „Spalvų ratas“), velžietės Stasės Šiaučiulienės iš laikraščių pintų rankdarbių ir kvilingo technika sukurtų paveikslų parodą, Liūdynės kultūros centro dailės studijos "Taškas" kūrybos darbų parodą "Verbos". Įsimintiną intuityviosios grafikos parodą "Mintijimai" ir jos sutikimą, kuriame dalyvavo dailininkė Sigutė Ach, bibliotekoje surengė grafikas Arūnas Jankauskas.

Bibliotekoje buvo pristatytos ir jau ne pirmą kartą besieksponuojančių autorių parodos. Žinomos tautodailininkės Staselės Mikeliūnienės jubiliejus (85 - metis) paminėtas surengus ne tik jos darbų parodą, bet ir suorganizavus susitikimą su autore „Pašnekesiai prie paveikslų“, naujamiestiečio Daliaus Dirsės jubiliejinę darbų paroda irgi surengta su pristatymu – vyko „Jubiliejinė valanda su Daliumi Dirse“ - , kuriame dalyvavo Naujamiesčio muzikos mokyklos auklėtiniai, sveikinti atvyko Berčiūnų Lietuvos kankinių bažnyčios kunigas Algirdas Dauknys.

Tradiciskai metų pabaigoje rengiama ramygaliečių paroda ir šiemet neaplenkė bibliotekos. Ramygalos projekto "Kūrybinės dirbtuvės" vasaros keramikos pleneras šįsyk buvo teminis, skirtas miestelio istorijai, tai ir paroda vadinosi „Ramygalos istorijos pasakojimai". Pristatyme dalyvavo projekto vadovė keramikė Laima Kiškienė, atvyko keletas plenero dalyvių.

Ypatingo skaitytojų dėmesio visuomet sulaukia kilnojamosios ekspozicijos, kadangi jos išsiskiria pateikimo būdu, apipavidalinimu. Jų pernai turėjom keletą. Tai LNB paruoštos parodos: "Materialusis ir nematerialusis kultūros paveldas Lietuvoje" (fotografijų paroda), Saulius Sasnauskas. "Sustabdytos gyvenimo akimirkos" - Lietuvos kultūros žmonių portretai. Įspūdinga buvo keliaujanti Prienų bibliotekos paroda "Justinas Marcinkevičius. Nuo ištakų iki šiandien", skirta žymiausiam lietuvių poetui. Mus pradžiugino naujausia kilnojamoji Sigutės Ach iliustracijų paroda V. Palčinskaitės knygai "Vaikų kambarys".

Turėjome porą parodų , atvykusių iš užsienio. Viena jų - jauno ukrainiečių dailininko Volodimiro Michailovo tapybos darbų paroda, o antroji - „Škofja Loka Passion play“ (Kristaus kančios drama Škofja Lokoje). Fotografo Jure Nastran (Slovėnija) fotografijų ir Snežnos Taler (Slovėnija) kaligrafijos darbų paroda. Su Slovėnijos miesto Škofja Lokos biblioteka per Naple sister libraries programą įsijungėme į bibliotekų seserystės programą. Vyksta intensyvus susirašinėjimas, 2016-aisiais keitėmės parodomis, buvo atvykusi Slovėnijos bibliotekininkų delegacija, dalinomės gerąja patirtimi. Ukrainiečio dailininko parodą mums pasiūlė rajono kultūros skyriaus darbuotojai, bendradarbiaujantys su Ukrainos Užkarpatės regionu, iš kurio kilęs jaunas dailininkas.

Netradicinę parodą pasiūlė Liūdynės kultūros centro Velžio padalinio darbuotoja Kristina Christensen. Joje buvo eksponuojamas Miežiškių bažnyčios paveldas, kurį pristatė Panevėžio Šv. Mergelės Marijos nekalto prasidejimo koplyčios rektorius Pavel Andžejevski. Visuomenės veikėjas, žurnalistas, politikas A. Birbilas skaitė paskaitą „Lietuvos istorijos slėpiniai ir Jogailos krikštas“, į Lietuvos istoriją pažvelgdamas visai kitu rakursu.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, kaip ir kasmet, rengia tiesiogines interneto transliacijas gyventojams aktualiomis temomis, kurias mes pristatome bibliotekos lankytojams. 2016-aisiais tokių transliacijų buvo 13. Iš įdomesnių derėtų paminėti „Sveikas gyvenimo būdas - mada ar būtinybė“, „Interneto savaitė: Saugūs pinigai internete“, „Elektroninės patyčios tarp vaikų: kuo gali padėti tėvai?“, „Būk protingas, nepermokėk už vaistus“ ir kitos. Transliacijos, aišku, yra informacinio pobūdžio, bet didelių lankytojų srautų nesutraukia. Dažniausiai prisėda tuo metu į biblioteką užsukę lankytojai. Gal dėl to kalta kartais būna ir ne itin kokybiška transliacija, o ir namuose daugelis tam turi sąlygas.

Iš tradicinių kasmetinių renginių paminėtini Gabrielės Petkevičaitės - Bitės literatūrinės premijos įteikimo šventė kasmet vykstanti Puziniškyje. 2016 –aisiais ši premija skirta Sauliui Šalteniui už knygą „Žydų karalaitės dienoraštis“.

Tradiciniai vakarėjimai Puziniškio dvarelyje šiemet nebuvo skirti plačiajai visuomenei. Čia vyko Aukštaitijos regiono bibliotekininkų VIII -asis sąskrydis.

Tradiciškai dalyvauta Šiaurės Šalių savaitės renginiuose. VB skaitykloje buvo paruoštas Šiaurės šalių kampelis, jame eksponuojama šių šalių literatūra. Šiaurės šalių savaitės sutemų valandą vyko E. Iteranta knygos "Vandens skonis" skaitymai ir literatūriniai pašnekesiai prie arbatos.

Tradicinės Nacionalinės bibliotekų savaitės metu, kurios šūkis šiemet buvo „Stiprios bibliotekos – stipri visuomenė“ irgi nestokojo renginių. Tai jau minėti susitikimai Civito diskusijų klube su žurnaliste G. Adomaityte tema „Ar reikalingi Lietuvai menininkai?“ ir susitikimas su keliautoju tyrinėtoju A. Skindzera. Ne pirmą kartą Nacionalinės bibliotekų savaitės proga surengtas aklas pasimatymas su knyga „Ką man skaityti?“ ir šįsyk buvo populiarus. Nacionalinę bibliotekų savaitę vainikavo LBD narių išvyka į Zarasų rajono bibliotekas.

2016 metais didesnę dalį sudarė nedideli, kameriniai renginiai (kaip arbatų gėrimo ceremonijos), bet ir jie bibliotekos lankytojams buvo mieli ir reikalingi. Sulaukėme pačių šilčiausių atsiliepimų. Didesnio masto renginiai (susitikimai su rašytojais, žymiais žmonėmis, Civitas diskusijų klubo lektorais) sutelkia žymiai didesnę auditoriją, bet ir reikalauja žymiai daugiau pastangų viešinant renginį. Nėra geros komunikacijos su žiniasklaida, kad visada būtume užtikrinti dėl informacijos sklaidos.

Parodos, ypač meninės, visada domina bibliotekos lankytojus, o tai, kad jos planuojamos beveik metams į priekį, rodo išaugusį mūsų matomumą ir žinomumą. Šiemet meninėse parodose buvo eksponuota 280 meno kūrinių.

Literatūrinės parodas rengdami ieškome naujų formų, įvairesnių temų. Tai, kaip pastebėta, irgi pasitvirtina. Parodos, eksponuojamos lagamine, ar „paslėptos knygos“, itin patrauklios ir domina skaitytoją.

Mokamos paslaugos

Paslaugų nomenklatūra, pokyčiai ir apimtis

2016 metais rajono bibliotekose ir muziejuose už mokamas paslaugas buvo surinkta 2 130 Eur **(2015 - 1 703 eur)**.

2015 metais buvo peržiūrėtos ir iš naujo patvirtintos Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos, kaimo bibliotekų bei muziejų teikiamų atlygintinų paslaugų kainos: Panevėžio rajono savivaldybės

taryba sprendimas „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos teikiamų atlygintinų paslaugų kainų patvirtinimo“ 2015 m. lapkričio 26 d. Nr. T-226.

2016 metais už mokamas paslaugas **viešojoje bibliotekoje** surinkta 436 eur:

2015 m. – 441,8 eur (1 525,44 Lt)

2014 m. - 2.040,95 lt.

Nuo 2006 metų surenkamų pinigų suma mažėjo, nes vis mažiau į biblioteką atvyksta naujų, jokioje viešojoje bibliotekoje neskaitančių vartotojų, o tuo pačiu mažėja parduodamų LIBIS pažymėjimų skaičius. Ženklių surenkamų pinigų padidėjimą nulėmė nuo 2013 m. sausio pradėti rinkti delspinigiai už pradelstas grąžinti knygas.

Vartotojai kompiuterizuotomis darbo vietomis ir internetu ir toliau naudojami nemokamai, bet daugiau teikiama skenavimo ir spausdinimo paslaugų. Viešos interneto prieigos vartotojai patys gali atlikti spausdinimo ir skenavimo darbus.

Kaimo bibliotekose mokamų paslaugų suteikta už 764 eur, iš jų **Ramygalos bibliotekoje** - 100 eur. (2015 - 961,2 eur, iš jų **Ramygalos miesto** bibliotekoje – 87 eur). Rajone gyventojai bibliotekose moka už kopijavimo, spausdinimo ir skenavimo paslaugas.

Populiariausia rajono gyventojai tarpe - kopijavimo paslauga.

Muziejuose – 930 eur (2015 - 300 eur). Tai mokestis už lankytojų bilietus bei edukacines programas ir ekskursijas. Ženkliai padidėjęs surinktų lėšų kiekis įrodo, kad muziejų teikiamos paslaugos yra įdomios ir vertinamos lankytojų.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIŠ VAIKAIŠ

Skaitytojų telkimas

Gyventojų vaikų skaičius

Panevėžio rajone 2016 m. nuo gimimo iki 14 metų amžiaus gyveno 5 172 (<http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=d67f92a9-430f-4786-ae13-455ce2bae496>) Nors vaikai sudaro gan gausią rajono bibliotekų skaitytojų grupę, jų skaičius mažėja kasmet.

Vaikų sutelkimo procentas

- Miesto filiale – 57%
- kaimo filialuose – 29%

Sutelktumas išlieka didesnis bibliotekose, įsikūrusiose viename pastate kartu su ugdymo įstaigomis mažesnis - bibliotekose, veikiančiose priemiestinėse gyvenvietėse. Pavyzdžiui Dembavos, Bernatonių bibliotekų

mikrorajone yra nemažai vaikų, tačiau jie mokosi mieste, tikėtina, kad ir aktyviau naudojasi miesto bibliotekų paslaugomis.

Neretai, nors vaikų skaičius mikrorajone nedidelis, bet į gyvenvietėje veikiančią mokyklą jie yra atvežami iš kitų mikrorajonų ir lanko mokyklos patalpose, arba netoliese esančią viešąją biblioteką, tad atitinkamai ir sutelktumas tampa didesnis.

- Tendencijos telkiant gyventojus vaikus išlieka tos pačios:
- į užsienį išvykstantys tėvai išsiveža vaikus,
- nedidėjantis gimstamumas,
- uždaromos mokyklos rajone.

Nelikus mažos komplektacijos mokyklų (pradinių), o vaikus vežant į mokyklas didesnėse gyvenvietėse, vaikai arba apsilanko ir vietos bibliotekose, arba vėliau grįžę, nebesuspėja apsilankyti arčiau esančiose. Todėl vis sunkiau pritraukti vaikus į bibliotekas. Tik vasaros atostogų laiku jie prisiregistruoja savo gyvenvietės bibliotekose. Tada atostogauja bibliotekininkas.

Vartotojų aptarnavimas

Vb 2015 m. užregistruoti **343** skaitytojai, t.y. 53 skaitytojais mažiau nei praėjusiais metais. Iš jų 273 perregistruoti, 70 užsiregistruoti naujai. Pagal sudėtį skaitytojai pasiskirstę taip: 13 – ikimokyklinio amžiaus, 164 – pradinukai (I-IV kl.), 166 – V-VIII kl. moksleiviai. Daugiausia sumažėjo paauglių – 53 skaitytojais.

Skaitytojų vaikų aptarnavimas

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2016	2 674	423	191	2 060
2015	2 658	343	179	2 136

Iš 7 010 rajono bibliotekų vartotojų – 2 674 vaikai. Ataskaitiniais metais vaikų skaitytojų skaičius padidėjo Viešojoje ir Ramygalos bibliotekose. VB užregistruoti **423** skaitytojai. Tai 80 skaitytojų daugiau, nei 2015-aisiais. Iš jų 271 skaitytojas perregistruotas, 152 užregistruoti naujai.

Kaimo bibliotekose vartotojų vaikų sumažėjo beveik 4 %, maždaug po 1 – 4 vaikus iš kiekvienos bibliotekos. Tačiau Pajstrio, Piniavos, Vadoklių, Paliūniškio, Nevėžio bibliotekose vaikų lankytojų padaugėjo. Bibliotekininkai aktyviai bendradarbiauja su vietos mokykla (Piniavos), organizuoja NVŠ veiklas (Paliūniškio, Raguvos). Šiuos priemonės leidžia suburti bibliotekose vaikus, sudominti bibliotekų veikla.

Viešojoje bibliotekoje didžiausią dalį skaitytojų vaikų, net 52,2% sudaro pradinių klasių moksleiviai, 42,6% – V-VIII klasių, 5,2 % – ikimokyklinio amžiaus vaikai.

Apsilankymų skaičius

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2016	67 184	5 993	6 246	54 945
2015	76 746	4 961	6 970	64 815

Apsilankymų skaičius labiausiai sumažėjo kaimo bibliotekose - 15%.

Mažėjant vaikų vartotojų skaičiui, mažėja ir jų lankomumas. Didžiausią lankytojų dalį sudaro interneto bei įvairių renginių lankytojai. Tačiau pastaraisiais metais vis daugiau namų ūkių įsigyja kompiuterius, tad retėja ir vartotojų vaikų apsilankymai bibliotekose – bibliotekose internetu dažiau naudojasi nepasiturinčių šeimų vaikai ir jaunimas.

Nors jiems vis dar smagu leisti laiką drauge bibliotekose: dalyvauja NVŠ veiklose, atbėga pertraukų metu pasinaudoti bevieliu internetu, pažaisti stalo žaidimų, laukia autobuso, tuo pačiu pavarto ir vaikams skirtus spaudinius, pasikeičia knygas.

Lankomumas

- bendras lankomumo rodiklis – 25
- viešojoje bibliotekoje – 14
- Miesto bibliotekoje – 32,7
- kaimo bibliotekose – 26,7

Išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2016	58 962	9 315	2 709	46 942
2015	67 905	8 831	2 691	56 383

Literatūros išduotis skaitytojams vaikams kasmet mažėja: vaikai visiškai nebeturi poreikio skaityti, o ir knygų pasiūla nedžiugina. Išduodamos literatūros sumažėjo 8 943 fiz. vnt.

Labai smagu stebėti didėjantį pradinių klasių skaitytojų skaičių viešojoje ir Piniavos bibliotekose. Jie buvo ir patys aktyviausi skaitytojai.

Bibliotekų metams įsibėgėjant gegužės mėnesį Lietuvos Respublikos Seimas pakvietė skaitytojus į šventę istorinėje Kovo 11-osios Akto salėje, kur pagerbti aktyviausi 2015 metų skaitytojai ir skaitomiausių knygų autoriai. Panevėžio rajono bibliotekai atstovavo ir septintokė - savanorė Karina Bučinskaitė – ne tik daug skaitanti, bet ir nemažai savo laiko skirianti bibliotekai.

Knygas dažniau skaito I – V klasių mokiniai, vyresnieji, bibliotekininkų pastebėjimu, jei skaito, tai tik programinę literatūrą. Mažesnius domina spalvinga, nauja literatūra, didesniu šriftu, apie gyvūnus, darbelius ir pan.

Ataskaitiniais metais vidutiniškai viena kaimo biblioteka gavo:

- Knygų vaikams 69 fiz. vnt.
- Periodinių leidinių vaikams po 1 – 2 pav.

Grožinės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2016	37 051	7 658	2 418	26 975
2015	41 431	6 910	2 388	32 133

Bibliotekininkai pastebi, kad daug naujesnių knygų yra skirta mergaitėms, o berniukams sunkiau rasti tinkamą literatūrą. Senesni, buvę populiarūs kūriniai jų jau nedomina, nes neatitinka šiuolaikinio gyvenimo būdo ir tempo.

2016 metais labai populiarios buvo O. Proislerio „Raganiukė“ bei R. Dahl „Matilda“. Šių knygų turėjome ne po vieną egzempliorių. Tarp vaikų populiarios L. Žutautės knygos: „Kakė Makė ir pabėgusios ausys“, „Kakė Makė ir pavogtas laikas“, „Kakė Makė ir svajonių gimtadienis“; F. Simon „Blogiuko Henrio utėlės“, „Kaip blogiukas Henris apgavo dantukų fėją“, P. van Loon „Vilkolakiuko Dolfo“ serija, Knister knygos apie raganą Lilę. Lentynose neužsiguli J. Kinney „Nevykėlio dienoraščio“ bei R. R. Russel „Prietrankos dienoraščio“ knygos. Dar vaikai domėjosi K. Kasparavičiaus „Trumpomis istorijomis“, J. Ir T. Wieslander „Mamule Mū“, A. Lindgren „Emiliu iš Lioneborgos“, „Ronja plėšiko dukterimi“. Vėl susidomėjimą kelia J. K. Rowling knygos apie Harį Poterį.

Paaugliai daugiausiai skaitė šias knygas: R. Unos „Atjunk“, R. Šerelytės „Rebekos salos“, K. Cass knygas „Paveldėtoja“, „Vienintelė“, „Atranka“, A. de Sent-Egziuperi „Mažasis princas“, S. Lagerlöf „Portugalijos karalius“, B. Fitzpatrick „Tyla“, S. Simukka „Balta kaip sniegas“, H. Smalle „Netikėlis modelis“, L. Lowry „Siuntėjas“.

Teminės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2016	21 443	1 657	287	19 499
2015	23 146	1 921	303	20 922

Teminės literatūros išduotis vaikams pastaraisiais metais mažėja toliau, nes periodinių leidinių, sudarančių didžiąją išdavimo dalį, bibliotekos gauna išties mažai. O periodinius leidinius skirstant bei apskaitant temomis, sudėtinga išskirti ir analizuoti, kiek buvo panaudota bibliotekų fonde esančių teminės literatūros knygų. Tačiau turint omenyje, kad teminės literatūros vaikams filialuose gaunama mažai, pastaraisiais metais jos panauda mažėja – skaitytojai naujausios informacijos dažniausiai ieško internete.

Periodinių leidinių išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2016	21 757	592	251	20 914
2015	24 376	1 050	226	23 100

Periodinių leidinių išduotis vaikams mažėja nuolat, nors jie vaikų tarpe ypač paklausūs. Mėgstamiausi: „Lututė, Flintas, Laimiukas, Luka, Justė, 5 ir kt., tačiau deja, bibliotekos jų gauna ypač mažą kiekį. Naudojami ir senesni periodiniai leidiniai, bet jie jau seniai suskaiityti, prastos kokybės.

Pastebime, kad mažėja teminės literatūros, o ypač – periodikos išdavimas. Viešosios bibliotekos Vaikų skaitykloje skaitytojams galėjome pasiūlyti tik 6 pavadinimų žurnalus: „Bitutė“, „Justė“, „Lututė“, „Laimiukas“, „Rubinaitis“ ir „Vakaro žvaigždelė“. Daugiausiai skaitomi buvo ankstesnių metų „Donaldas ir kiti“ bei „Lututė“.

Rajono bibliotekos dažniausiai gauna tik po vieną periodinį leidinį vaikams, nors yra ir tokių kurioms neužprenumeruota nei vieno – vaika skaito senesnių metų žurnaliukus.

Skaitymumas

bendras skaitymumo rodiklis – 22

- *viešojoje bibliotekoje – 27*
- *miesto filiale – 15*
- *kaimo filialuose – 22*

Renginiai vaikams

2016 metais suorganizuota 776 renginiai vaikams.

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
Iš viso	776	89	81	606
Žodinių	301	68	52	181
Vaizdinių	196	21	22	153
Kompleksinių	279	0	7	272
Lankytojų skaičius	12572	569	897	11106

2016-aisiais buvo surengta 776 renginiai vaikams, kuriuose apsilankė 12572 lankytojai.

Ypač aktyviai rajono bibliotekos įsijungė į skaitymų akciją „Vasara su knyga“. Viešosios bibliotekos paruošta programa „Biblioteka augina skaitytoją“ keliavo po visą rajoną, įtraukdama ne tik vaikus, bet ir jų artimuosius, kad skaitymas taptų tikromis atostogomis, malonumu ir bendravimu.

Dar vasaros pradžioje įkvėpti „skaitymo oro“ pakvietė Smilgių biblioteka kartu su gimnazija. Ėriškių bibliotekoje buvo aptarta vaikams „sunkiai įkandama“ programinė literatūra, skaitomos kraštiečio J. Balčikonio verstos pasakos. Velžio bibliotekoje daug diskutuota apie perskaitytas knygas, o Piniavoje jos inscenuotos. Molainių bibliotekoje buvo nuolat pilna mažųjų lankytojų, norinčių dalyvauti asmenikių konkurse. Jie fotografavo perskaitytų knygų viršelius, lenktyniaudami su kitais konkurso dalyviais. Daug renginių vyko Vadoklių bibliotekoje – buvo skaitoma, iliustruojama, diskutuojama apie knygos bei internete pateikiamos informacijos privalumus. Ramygalos bibliotekoje įvyko visų laukiamas „Vasaros skaitymų“ renginys – susitikimas su garsia poete, dramaturge, vaikų pamėgta Violeta Palčinskaite.

Šioje bibliotekoje jaunieji skaitytojai džiaugėsi susitikimu su viena iš 2015-ųjų Metų knygos vaikams autorių - Raminta Baltrušyte. Jos knygelė „Kalvėnų miesto paslaptis“ tapo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso laureate. Į knygelės pristatymą atskubėjo visi Ramygalos gimnazijos pradinukai. Susitikimui daug spalvų suteikė tuo metu bibliotekoje surengta mažųjų skaitytojų piešinių paroda apie „Kalvėnų“ miestą ir jo gyventojus. Renginio pabaigoje drąsiausiems, smalsiausiems skaitytojams rašytoja negailėjo autografų, o vaikai atsidėjo šiltai apkabindami. Bernatonyse viešėjo poetė Zita Gaižauskaitė savo nuotaikinga programa pradžiugino mažuosius skaitytojus. Smagu buvo kartu inscenuoti kūrybos posmus ir pabuvoti jų personažais - Kiškiu, Saulute, Briedžiu, Vilku, Šarka, Gandru, Varle. Kartu su poete, persirengusia Šilo bobute, vaikai vaidino, deklamavo eilėraščius.

Kaip ir visada, vaikai aktyviai įtraukiami į „Metų knygos“ rinkimus. Pristatant knygeles, ruošiami daug kūrybinių užsiėmimų. Kūrybingai dirbanti Piniavos bibliotekininkė Jolanta Šimeliūnienė kartu su vaikais ruošė trumpas knygų inscenizacijas. Daug kūrybingų renginių ruošta buvo ir „Knygų Kalėdoms“. Paliūniškio bibliotekoje vykusioje literatūrinėje popietėje „Knyga, kurią dovanočiau geriausiam draugui“ savo perskaitytas knygas vaizdžiai ir įdomiai pristatė pagrindinės mokyklos moksleiviai. Pasakojimus vaikai iliustravo sukurtais knygos personažais, kuriuos atsinešė pagamintose dėžutėse. Toks įdomus ir turiningas knygų pristatymas sukėlė visų didelį susidomėjimą. Vaikai nekantriai laukė pasirodymų, spėliodami - o koks bus kitas personažas, kas slepiasi dėžutėje? Buvo įdomu stebėti atsineštus iš namų knygų personažus. Vieni jų - iš žaislų kolekcijų, kiti - pačių sukurti.

Bibliotekose vyko daug edukacinių, neformalaus ugdymo veiklų. Buvo organizuojami renginiai ir už bibliotekos ribų. Naujarodžių bibliotekos neformalaus vaikų švietimo programos dalyviai vyko į edukacinę išvyką, į Juozo Miltinio dramos teatrą. Vaikai dalyvavo teatrinėje pamokoje, kurioje lavino savo bendravimo, kūrybinius gebėjimus. Rajono bibliotekose veikiančios neformalaus vaikų švietimo grupės savo veiklas pajvairino suorganizuota kelione į gražų, savitą ir įdomų Naisių kaimą. Ekskursijoje dalyvavo Raguvos, Gustonių, Ramygalos, Velžio, Paliūniškio bibliotekų grupės. Vaikus, susirinkusius iš įvairių rajono vietovių, susiejo šiltas bendravimas, patirti smagūs įspūdžiai, užsimezgę draugiški ryšiai.

Vaikams patinka netradiciniai renginiai, todėl bibliotekininkai pasitelkia išmonę, bendradarbiauja ir su kultūros, švietimo padalinių kolegomis. Naujarodžių renginys „Naktis bibliotekoje“ tapo tikru iššūkiu bibliotekos darbuotojai Vaidai Antanaitytei, tačiau vaikams paliko neišdildomų įspūdžių. Jis buvo skirtas „Vaiduoklių“

(Helovyno) šventei. Jaunieji naktinėtojai susipažino su šventės istorinėmis ištakomis bei atributika, dalyvavo edukacinėse veiklose.

Gustonių biblioteka – UDC, organizuodama vaikų laisvalaikį, dovanojo vaikams daug gražių įspūdžių, pasikvietus Panevėžio lėlių vežimo teatro aktorius. Vaikus ir suaugusius sužavėjo įspūdingi lėlių personažai, dekoracijos, pražystančios gėlės ir spalvingi drugeliai. Šioje bibliotekoje vaikų laisvalaikis pajvairinamas ne tik neformalaus švietimo, bet ir vykdant vaikų dienos centro veiklas. Mažieji gustoniečiai čia randa daug užsiėmimų – žaidžia lauke savo pamėgtoje vietoje po liepomis, organizuoja sportines varžybas; čia kartu su bibliotekininke Regina Masiokiene skaito bei aptarinėja knygeles. Išvykų į gamtą metu visi prisirinko kuo įvairiausių žolynų – jas sudžiovinę rudenį virs arbatas, meninių užsiėmimų metu kurs puokštes. Vaikai nepamiršta ir kompiuterių – prie jų prisėdę rašo tekstus, atspindinčius dienos įvykius. Išspausdinus ir apipavidalinius tekstus buvo sukurta „Vasaros vaikų laisvalaikio knyga“. Turiningos, įdomios veiklos lavina socialinius, kūrybinius įgūdžius. Tokių įgūdžių nestokojo ir jaunieji piniaviečiai, vyresn. bibliotekininkei J. Šimeliūnienei vykdant projektą „Aktyvūs ir kūrybingi. Vaikams buvo organizuota kūrybinė stovyklėlė, kurios metu jie daug laiko praleido gamtoje. Buvo keliauta po apylinkes skaitant eilėraščius apie gamtą, augalus susipažįstant su apylinkėmis, bendraujant su įvairių kartų žmonėmis.

Aktyviai bibliotekos įsijungė į Šiaurės šalių bibliotekų savaitę „Ateitis Šiaurės šalyse“. Tradiciškai rytiniai skaitymai „Auštant“ buvo skirti jauniems skaitytojams - skaityta Stan Hole knyga „Garmano vasara. Bibliotekose vyko daug įdomių, Šiaurės šalis pristatančių renginių.

Viešojoje bibliotekoje 2016-aisiais buvo surengti **89** reginiai, iš jų – 68 žodiniai, 21 vaizdinis (parodos). Iš jų 74 buvo surengti vaikų literatūros skaitykloje (juose dalyvavo **569** renginių lankytojai), 15 – rajono bibliotekose, 3 – Panevėžio lopšeliuose-darželiuose „Dobilas“, „Pasaka“, „Rugelis“, 1 – Panevėžio A. Bandzos kūdikių ir vaikų globos namuose. (Ne bibliotekoje vykusiuose renginiuose dalyvavo 247 vaikai).

Buvo surengta **21** paroda. Iš jų 10 literatūros ir 11 meno darbų parodų. Paminėtinos: Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijos dailės klasių mokinių piešinių ir keramikos darbų paroda, „The Face of the book“ (Knygos veidas). Slovėnijos Škofjos Lokos miesto bibliotekos fotografijų paroda, „Knygų langas“. Raguvos gimnazijos 9 a klasės mokinių perskaitytų knygų afišų paroda, „Pavasario žiedai“. „Draugystės“ lopšelio-darželio vaikų piešinių paroda, „Aš ir mano šeima“. Dembavos lopšelio-darželio „Smalsutis“ ir Velžio lopšelio – darželio bendra vaikų ir tėvėlių kūrybinių darbų paroda, Vaikų piešinių konkurso „Tu knygą pamėgsi, tave pamėgs visas pasaulis“ paroda (Švietimo centro skaitymo skatinimo projektas „Knyga augina asmenybę“), „Žaislai atgyja pasakose“. Vaikų vasaros užimtumo ir poilsio bei vaikų socializacijos projekto fotografijų paroda, Panevėžio dailės mokyklos „Rudens plenero“ Puziniškyje dalyvių darbų paroda, „Mūsų Panevėžys“. Dailės mokyklos pradinio kurso mokinių vasaros praktikos darbų paroda, „Maminukų siautulys“. „Maminukų akademijos“ veiklos fotografijų paroda, „Senių besmegenių šalyje“. Velžio lopšelio-darželio vaikų ir tėvėlių kūrybinių darbų paroda.

Projektas „Žaislai atgyja pasakose“

Vaikų vasaros užimtumo ir socializacijos projektą „Žaislai atgyja pasakose“ vykdėme keturiose rajono bibliotekose. Juose dalyvavo 68 vaikai: Vadokliuose – 21, Miežiškiuose –14, Berniūnuose –19, Daniūnuose – 14. Berniūnuose edukacinėse veiklose kartu su vaikais aktyviai dalyvavo ir suaugę bendruomenės nariai.

Užsiėmimų metu su vaikais neformalioje aplinkoje skaitėme knygų ištraukas, aptarėme knygose atgimstančių žaislų istorijas, kūrėme darbelius, žaidėme. Vaikai grupėmis piešė mirioramą – lyg filmą – savąją žaislų istoriją. Po to pasakojo ją draugams, bandydami nugalėti jaudulį, aiškiai išdėstyti mintis.

Atsigaivinę arbata vaikai ėmėsi darbo – iš veltinio siuvo paukštelius. Kai kurie vaikai pirmą kartą vėrė siūlą į adatą, o kiti didžiavosi, kad jiems jau yra tekę siūti. Pasigaminus darbelį labai smagu buvo pažaisti, ypač patiko parašiuoto žaidimai.

Stovyklėlės, akcijos

Surengėme tris 3-4 dienų stovyklėles: „Žaislai atgyja pasakose“. „Vasara su knyga“, „Renkame metų knygą“ moksleivių pavasario, vasaros ir rudens atostogų metu. Vaikams buvo smagu kartu ne tik pabendrauti, pažaisti, išgerti arbatos, bet ir atlikti užduotis, kurti, sužinoti naujų dalykų.

„Žaislai atgyja pasakose“. Į stovyklėlę vaikai atsinešė po mėgstamiausią žaislą, kūrė, piešė ir pasakojo apie juos istorijas, grupelėmis kūrė tų žaislų nuotykius – mirioramas. Kadangi artinosi Velykos, su vaikais gaminome puošmenas Velykų medeliui – margučius iš siūlų, paukštelius, tradiciškai vašku marginome kiaušinius.

„Vasara su knyga“. Be tradicinių žaidimų ir smagumų šioje stovyklėlėje skaitėme ir kūrėme akmenėlių pasakas, rekomendavome vieni kitiems labiausiai patikusias knygas. Pynėme joninių vainikus, o pakviesta žolininkė iš vaikų surinktų žolynų puokštelės bandė nuspėti ateitį...

„Renkame metų knygą“. Trys dienos buvo skirtos susipažinti su penkiomis nominuotomis knygomis. Su vaikais skaitėme knygų ištraukas, aptarinėjome, gaminome jų herojus – kiškučius, ežiukus, piešėme akmenukų istorijas. Kiekviena tų knygų įsigijo savo gerbėjų.

Akcijoje „Metų knygos rinkimai“. dalyvaujančias knygas pristatėme ir Paliūniškio bibliotekos skaitytojams, kuomet nuvežėme ir supažindinome su visa skrynia, (kad užtektų visiems), naujausių knygų. Baigiantis susitikimui vaikai jau žinojo, kokią knygą nešis namo skaityti.

Dalyvavome „Šiaurės šalių bibliotekų savaitėje“. Į biblioteką pasikvietėme „Draugystės lopšelio-darželio vaikus bei buvome nuvykę į lopšelj-darželį „Rugelis“. Vaikams pristatėme pasaką, paskui jie dar kartą atkūrė pasaką dėžėje, lipdė trolius.

Edukacinė veikla

„Maminukų akademija“

Į bibliotekos koordinuojamo projekto „Atrask save“ veiklą 2016 m. kovo 2 d. įsitraukė, o nuo kovo 22 d. pasirinko savanorystę bibliotekoje Laura Čekanauskienė. Birželio 27 d. į biblioteką ji įžengė jau kaip darbuotoja. Pilna entuziazmo ir užmojų. Laura iniciavo edukacines veiklas su pačiais mažiausiais skaitytojais ir jų tėveliais.

Įvyko 20 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 158 vaikai ir 153 suaugusieji.

Liepos mėnesį į bibliotekoje rengiamus užsiėmimus „Biblioteka augina skaitytoją“ buvo pakviesti tėveliai su 1-3 metų mažyliais. Idėjai pasiteisinus, tai peraugo į vadinamąją maminukų akademiją.

Į biblioteką kiekvieną trečiadienį, pėsti ir ratuoti, kai kurie dar nedrąsiai besimokantys žengti pirmuosius žingsnelius, vaikučiai su savo tėveliais renkasi klausytis pasakų. Sekamos, inscenizuojamos klasikinės

ir literatūrinės pasakos. Dekoracijoms bei užsiėmimams su vaikučiais praverčia medžiagos, dažnai naudojamos buityje – makaronai, miltai, krakmolos, actas ir pan. Daiktai ir gėlės tampa pasakų herojais, rekvizitu. Štai bibliotekos fojė auganti gėlė kinrožė yra pabuvusi vynmedžiu su nukarusiomis vynuogėmis, o alijošius ne kartą buvo eglutės vaidmenyje. Netgi tikrų drąsių dekoratyvinių vištų porelė čia svečiavosi, nes tobulai atitiko pasakos apie vištytę Karmelą herojus. Jos ir vardus čia įsigijo – Karmela ir Pitikokas. Išmesti dėžės bibliotekoje yra tabu ir tai žino kiekvienas bibliotekos darbuotojas. Jos puikiai atlieka namų, laivų, mašinų, baldų, scenų, fermų, daržų net ir gyvūnų vaidmenis. Dėžės tampa mažais pasakų pasaulėliais kuriuose patys vaikai gali sėti, ravėti, laistyti, važinėti... Nelygu pasaka. Vaikai čia susipažįsta su pasakų herojais, su jais susitapatina. Pasakose mažieji atranda džiaugsmą, mokosi rūpintis už save silpnesniais. Nepaprastai smagu žiūrėti į mažuliukus, besistengiančius sulipdyti lesyklėlę paukščiukams, dekoruojančius meduolius... Maminukų akademijoje vykstančioje bibliotekoje lavinama vaikų vaizduotė, smulkioji ir stambioji motorika, turtinamas žodynas, skatinamas smalsumas ir kūrybiškumas, o svarbiausia – meilė skaitymui ir knygoms. Ruošimasis pasakai, jos sekimas mus visus suartina. Dažnai formeles, kamščius, kamštelių, tuščias saldainių dėžutes renkame visi. Neretai ir žaislas – vienos ar kitos pasakos herojus – atrandamas kurio nors bibliotekininko ar maminuko namuose.

Vaikai mokosi būti vieni su kitais, žaisti, dalintis. Atranda biblioteką. O mamos dalinasi savo džiaugsmiais ir rūpesčiais, pasisemia naujų idėjų.

Su edukacinėmis pasakomis nuvykta į Panevėžio A. Bandzos vaikų globos namus, Panevėžio lopšelių-darželių „Dobilas“, „Pasaka“, į Paliūniškio bei Smilgių bibliotekas pas mažuosius skaitytojus. Vaikams buvo smagu ne tik klausyti ir žiūrėti pasaką, bet ir patiems išsikulti grūdelius, minkyti tešlą ir raiyti riestainius, o po to iš vienkartinės lėkštės pasigaminti raudonskiauterę vištytę.

Pasakos klausėsi, meduolius dekoravo ir bendrijos „Panevėžio viltis“ nariai. Jie bibliotekai padovanojo ir savo darbėlių iš popieriaus, piešinių.

Bibliotekos lankytojams buvo siūloma dalyvauti kūrybinėse dirbtuvėlėse. Vyko įvairūs edukaciniai užsiėmimai: Užgavėnių kaukių gamyba, sveikinimo mamytei kūrimas. Vaikai iš veltinio siuvo paukštelių, iš karoliukų vėrė pakabučius, kepė, dekoravo kalėdinius meduolius.

Įvyko 6 *ekskursijos* – interaktyvi mažųjų skaitytojų pažintis su biblioteka (75 dalyviai), 4 mokymai moksleiviams, skirti elektroninėms paslaugoms (56 dalyviai).

Vaikai po pažinties su biblioteka piešė mirioramą „Tadas ir Viltė eina į biblioteką“. Vyresnieji vaikai dalyvavo saugesnio interneto savaitės „Nuotraukų viešinimas internete“ proga surengtoje viktorinoje informacinėse pamokose apie bibliotekos paslaugas vartotojams, LIBIS ir elektroninių knygų paieškos galimybes, dalyvavo *programavimo valandėlėje* „Rytojaus kūrėjai švenčia gruodį“.

Susipažinti su biblioteka ir sukurti savo mirioramą buvo atvykę ir Piniavos bibliotekos Vaikų vasaros užimtumo ir poilsio bei socializacijos projekto „Aktyvūs ir kūrybingi“ vaikų dienos stovyklos dalyviai.

Neformaliojo švietimo veiklos

- Atsakaitiniais metais šešiose rajono bibliotekose buvo įgyvendinamos neformaliojo vaikų švietimo programos (NVŠ) parengtos bibliotekininkų. Tai „Pažinkime senolių praeitį, pažinkime savo kaimą“, „Kraičio

skrynią atvėrus“, „Mes esam ETNO“, „Etninės kultūros pažinimas“, „Modernus etnokultūrinis teatras“, „Kūrybinis langas į gantą“. Jose dalyvavo daugiau kaip 60 rajono vaikų.

V. Informacijos ir kraštotyros veikla

LIBIS PĮ diegimas

Viešojoje bibliotekoje LIBIS PĮ pradėta diegti nuo 2000 m. Yra instaliuota jau 12 darbo vietų, iš jų 2 ramygalos bibliotekoje, bei įdiegti šie LIBIS programinės įrangos moduliai bei posistemės:

- 2000 metų pabaigoje LIBIS PĮ diegimas;
- 2004 metais įdiegta LIBIS SAP posistemė viešojoje bibliotekoje;
- 2005 metais įdiegta LIBIS TBA posistemė;
- 2008 metų pabaigoje įdiegta LIBIS elektroninių paslaugų posistemė;
- 2009 metais įdiegta nauja bibliotekos www katalogo versija;
- 2010 metais įdiegta: Dokumentų gražinimo įrenginys (DGJ), LIBIS Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, Fondų patikros PĮ;
- 2011 metais: atnaujinta Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, sukurtas vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt;
- 2012 - 2013 metais instaliuota ir pradėjo funkcionuoti LIBIS skolų administravimo posistemė;
- 2013 metais įdiegta LIBIS PĮ Ramygalos miesto bibliotekoje;
- 2013 metais - LIBIS „Debesų kompiuterija“ (2013 m. rugsėjo mėn. LIBIS duomenys iš bibliotekos serverio perkelti į Lietuvos nacionalinės M.Mažvydo bibliotekos serverį).
- 2014 metais LIBIS versija papildyta elektroninių knygų skaityklių užsakymo ir išduoties galimybe.
- 2015 metais gautos ir pradėtos išdavinėti knygų skaityklės „Cybook Odyssey“.
- 2016 m. atnaujinta LIBIS versija, jokių reikšmingų pokyčių neįvyko.

Pagal M.Mažvydo bibliotekos įgyvendintą projektą „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“ biblioteka gavo 2 elektronines knygų skaitykles „Cybook Odyssey“ ir pradėjo jas išdavinėti skaitytojams skaityti bibliotekos skaityklose. Skaitomus literatūros kūrinius galima užsisakyti portale www.epaveldas.lt, o skaitykles – bibliotekų elektroninių paslaugų portale www.ibiblioteka.lt. Kadangi išduoti į namus skaityklių nėra galimybių, o kūriniai – tik literatūros klasika, tai išduota el. knygų skaityklė tik 8 kartus.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka įgyvendinamo projekto „Elektroninių leidinių pateikimo skaitytojui ir intelektualios elektroninių išteklių paieškos bibliotekų kataloguose įgyvendinimas“ metu internetinėje svetainėje www.ibiblioteka.lt visuomenei pateikia virš 1000 laisvai prieinamų elektroninių leidinių.

Vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt nėra labai populiarus bibliotekos vartotojų tarpe, nes norint užsakyti paslaugas reikalinga asmens identifikacija naudojantis naujo pavyzdžio asmens tapatybės kortele arba el. bankininkyste, o tai daug kam yra sudėtinga. Dauguma per šį portalą teikiamų paslaugų yra mokamos ir brangesnės, negu atvykus į biblioteką. Privalumas - kiekvienam

atveria patogesnes galimybes pasiekti reikalingą informaciją ar paslaugą „vieno langelio“ principu. Nuo 2015 metų per šį portalą galima užsisakyti elektronines knygy skaitykles, 14-ai dienų pasiskolinti ir skaityti elektronines knygas.

2016 m. užsiregistravo virtualiai mūsų bibliotekoje 7 vartotojai, persiregistravo - 7.

2016 metų pabaigoje bibliotekos kompiuteriniame kataloge buvo **49 677 Skaitytojų aptarnavimo skyriaus bibliografinių įrašų**. Per metus parengta 1440 naujų bibliografinių įrašų.

Viso viešosios bibliotekos kompiuteriniame kataloge buvo **86 355 bibliografiniai įrašai, iš jų naujų – 3 300 įrašai**.

Į bibliotekos elektroninį katalogą įtraukiami analiziniai bibliografiniai įrašai iš rajoninio laikraščio „Tėvynė“ ir kraštotyros medžiaga iš respublikinės spaudos. Biblioteka dalyvauja Nacionalinės bibliografijos duomenų bazės (NBDB) kūrime. Per 2016 m. bibliotekos duomenų bazėje sukaupti – **1 368 nauji analiziniai bibliografiniai įrašai**. Juos sudaro analizika iš knygų bei tęstinių leidinių, kopijuojama ir aprašoma analizika iš Nacionalinės bibliografijos duomenų banko. Įrašai iš NBDB nukopijuojami, o jei reikalingų nėra - ir sukuriami (tai kraštotyros pobūdžio analiziniai įrašai iš respublikinės ir regioninės spaudos). Taip pat renkama ir aprašoma medžiaga iš publikuojamų kraštotyros straipsnių apie įžymius žmones, rajono aktualijas, kultūrinius renginius.

Nuo 2013 m. liepos mėn. Ramygalos bibliotekoje instaliuota LIBIS PĮ su analogiškais kaip ir viešojoje bibliotekoje moduliais. Skaitytojai aptarnaujami naudojant dokumentų paieškos ir skaitytojų aptarnavimo modulių funkcijas, o nuo 2014 m. pradėti platinti vieningi LIBIS skaitytojų pažymėjimai.

Informacinis fondas

Informacinis fondas

Informacinis fondas Viešojoje bibliotekoje

2016 metų pabaigoje viešosios bibliotekos **informaciniame fonde buvo 6 183 fiz.vnt.** dokumentų (95 fiz. vnt mažiau negu 2015 m.) ir tai sudarė 9,3 proc. viso bibliotekos fondo.

2016 metais fondas:

papildytas 129 fiz. vnt. 123 pav. dokumentų. Išskirtini šie vertingi leidiniai: „Mažosios Lietuvos enciklopedinis žinynas“ (2015), Lenkiški pokalbiai ir žodynėlis (2016), Lietuvių etnografinis enciklopedinis žodynas (2015), V.Budnikas „Vaistažolės“(2015).

Nurašyta - 224 fiz. vnt. dokumentų: 117 vnt. praradusių aktualumą, 31 vnt. susidėvėjusių ir 76 vnt. dokumentų perduoti į mainų rezervinį fondą. Didžiąją dalį informacinio fondo sudaro populiarieji žinynai, žodynai bei bendro pobūdžio enciklopedijos.

Naujai gautų dokumentų procentas fonde - 2 proc.

Informacinė literatūra kaimo bibliotekose sudaro nedidelę fondo dalį (nuo 0,5% iki 2% viso fondo): dėl gaunamo nedidelio leidinių skaičiaus, informacijos kaimo bibliotekų darbuotojai dažniausiai ieško internete.

Sudėtingesnėms užklausoms atlikti dažniausiai naudojami Viešosios bibliotekos fondais ar tarpbibliotekinio abonemento paslauga.

Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Atsakytų informacinių užklausų skaičius:

Metai	Viso	Iš jų: kt. komunikacijų priemonėmis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2016	10 581	1061	2 469	785	7 327
2015	9 363	573	2 459	1 051	5 853
2014	11 870	604	2765	1 318	7 787

Kaip ir ankstesniais metais, 2016 –iais, rajono vartotojai daugiausiai pateikė adresinių – 4 768 ir teminių – 2 023 užklausų. Teminių užklausų daugiausiai buvo pateikta grožinės (1 066), istorijos ir geografijos (331) ir technikos bei medicinos (362) temomis.

Viešojoje bibliotekoje užklausa registruojamos suaugusių ir vaikų literatūros skaityklose bei informaciniame fonde. 2016 m. iš viso rajono viešojoje bibliotekoje atsakyta į 2 469 (2015 m. – 2 459) užklausų, t. y. 10 daugiau negu praėjusiais. Suaugusieji pateikė 1 702 (2015 m. – 1 998), vaikai – 767 (2015 m. – 461) užklausas. Kaip matyti iš skaičių, suaugusių užklausų sumažėjo 12 proc., o vaikų 12,4 proc. padaugėjo. Pagal rūšis užklausa pasiskirstė taip: faktografinių užklausų (57), adresinių (1010), tikslinamųjų (602), teminių (800). Lyginant su kitais metais, keitėsi užklausų struktūra: šįkart daugiausia užklausų pateikta literatūros klausimais, – 182, istorijos bei geografijos klausimais – 155, technikos mokslų, medicinos ir žemės ūkio klausimais – 141, visuomenės mokslų klausimais – 116, meno ir sporto klausimais – 80. Viešojoje bibliotekoje pateiktų ir atsakytų teminių užklausų užklausų sumažėjo 15 proc. Vartotojai tampa vis labiau išprusę kompiuteriniu atžvilgiu ir sugeba informaciją susirasti savarankiškai. Tik nepavykus to padaryti, kreipiamasi į bibliotekininką.

Jaučiamas susidomėjimas nauja literatūra, lankytojai neretai ateina prašydami knygy, apie kurias yra girdėję iš radijo ar televizijos laidų, skaitę spaudoje. Dalis skaitytojų patys beveik nieiško literatūros, prašo darbuotojų parinkti „ką nors tokio“. Ypač tai galima pasakyti apie lankytojus, kurie aptarnauja kitus, negalinčius ateiti į biblioteką skaitytojus. Su adresinėmis užklausomis daugiausiai kreipėsi studentai, moksleiviai – prašydami parinkti leidinius pagal dėstytojų ir mokytojų pateiktus literatūros sąrašus.

Teminėms užklausoms atsakyti naudotasi Nacionalinės bibliografijos duomenų baze (NBDB), EBSCO duomenų baze, eLABA paieškos sistema, INFOLEX duomenų baze, google ir kitomis paieškos sistemomis bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis ir žinytais.

2016 m. elektroninių užklausų gauta 80 (2015 - 38). Daugiausia jų – prašymai pratęsti knygų grąžinimo terminą, kai jau patys dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebeturi teisės to padaryti, nemoka arba tiesiog nenori. Prašymai pateikiami elektroniniu paštu per LIBIS el. susirašinėjimo sistemą.

2016 m. komunikacinėmis priemonėmis (el. paštu, telefonu ir kt.) gautos 1 061 vartotojų užklausa. Šių užklausų skaičius nuolat auga. Ataskaitiniais metais viešojoje bibliotekoje elektroninių užklausų gauta 80

(2015 - 38). Daugiausia jų – prašymai pratęsti knygų grąžinimo terminą, kai jau patys dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebeturi teisės to padaryti, nemoka arba tiesiog nenori. Prašymai pateikiami elektroniniu paštu per LIBIS el. susirašinėjimo sistemą.

Atsakydami į užklausas dažniausiai naudotasi bibliotekos informacinių dokumentų fondu, LNB Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių baze, suvestiniu LIBIS katalogu, prenumeruojamomis arba kitomis duomenų bazėmis bei paieškos sistemomis.

Katalogų ir kartotekų sistema

Katalogų ir kartotekų sistema viešojoje bibliotekoje

Skaitytojų aptarnavimo skyriuje esantys katalogai ir kartotekos:

1. Abėcėlinis katalogas (nuo 2009 m. gegužės 1 d. direktorės įsakymu laikinai užkonservuotas, nuo 2016 m. perkeltas saugojimui į mainų rezervinį fondą);
2. Sisteminis katalogas (nuo 2004 m. spalio 1 d. direktorės įsakymu nebepildomas, nuo 2016 m. perkeltas saugojimui į mainų rezervinį fondą);
3. Elektroninis bibliotekos katalogas (ABIS) – 86 355 įrašai, iš jų per 2016 metus parengti 3300 nauji įrašai;
4. Elektroninio katalogo analizikos įrašai 26 047 bibliografiniai įrašai, 1 368 nauji.
5. Bendroji laikraščių ir žurnalų straipsnių kartoteka (naujais įrašais nebepildoma, nes biblioteka savo įrašais dalyvauja nacionalinės bibliografijos duomenų banko (NBDB) kūrime ir turi galimybę prisijungti prie NBDB), 2016 m. perkelta saugojimui į mainų rezervinį fondą); 2016 metais parengta ir į NBDB nusiųsta 741 bibliografiniai įrašai iš rajoninio savaitraščio „Tėvynė“.
6. Kraštotyros kartoteka ;
7. Faktografinė kraštotyros kartoteka;
8. Personalijų kartoteka;
9. Knygų antraščių kartoteka vaikų lit. fonde (nebepildoma nuo 2003 m.);
10. Periodinių leidinių kartoteka (saugykloje).

Katalogai ir kartotekos kaimo bibliotekose

Visose bibliotekose yra abėcėlinis katalogas ir kraštotyros kartotekos. Bibliotekose taip pat rekomenduojama organizuoti citatų, temines bei kt. kartotekas. Kadangi jau visos rajono bibliotekos kompiuterizuotos, tad leidinių paieškai dažnai naudojasi LIBIS suvestiniu katalogu.

Internetas

Panevėžio rajono bibliotekų, turinčių prieigą prie interneto skaičius– 36. Iš jų:

Panevėžio rajono bibliotekų Interneto vartotojų skaičius – 2 840. Iš jų:

Viešoji biblioteka – 1	Viešojoje bibliotekoje –280
Miesto biblioteka – 1	Miesto bibliotekoje – 176
Kaimo bibliotekos – 34	Kaimo bibliotekose – 2 384

Panevėžio rajono viešojoje bibliotekoje ir visose 35 kaimo bibliotekose lankytojai gali naudotis internetu ir bevieliu ryšiu.

Viešosios bibliotekos vartotojams skirta 11 kompiuterizuotų darbo vietų: 5 suaugusiems ir 5 vaikams bei viena planšetė su interneto prieiga. Visi kompiuteriai prijungti prie interneto. Yra galimybė pasinaudoti bevieliu internetu.

Įdiegta vartotojų registracijos ir statistikos sistema, fiksuoja interneto panaudą viešose interneto prieigose. Viešojoje bibliotekoje turime galimybę kompiuterių darbo apskaitai naudoti LIBIS posistemę „Kompiuteriniai resursai“.

Interneto vartotojų užfiksuota 280 (2015 – 288), kurie apsilankė 4298 (2015 – 3733) kartus.

INTERNETO LANKYTOJŲ SKAIČIUS 2016 M.			
Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
48 507	4 298	3 889	40 320

Viešojoje bibliotekoje Kompiuterių vartotojų, o tuo pačiu ir lankytojų skaičiaus stabilizavosi, net nežymiai padidėjo - padaugėjo suaugusių interneto lankytojų, kurie bibliotekoje neskaito, o tik pavieniais kartais ateina pasinaudoti kompiuteriu: nusiskenuoti dokumentus, išsispausdinti iš el. laikmenos medžiagą, parašyti el. laišką, susimokėti mokesčius ir kt. Vis daugiau viešos interneto prieigos vartotojų naudojami internetu su darbu, komercija, sveikata ir e. valdžia susijusiais tikslais, tai ypač pasakytina apie vyresnius žmones.

Jaunimas intensyviau internetu bendrauja ar mokosi. Tiesa, moksleiviai daug laiko praleido žaidimų puslapiuose, taip pat naudojami asmeniniais išmaniaisiais įrenginiais.

Savarankiškai ir bibliotekos darbuotojui padedant, vartotojai ieškojo informacijos įvairiose duomenų bazėse, svetainėse, bibliotekos elektroniniame kataloge.

Viešos interneto prieigos vartotojai naudojami internetu su darbu, komercija, sveikata ir e. valdžia susijusiais tikslais, tai ypač pasakytina apie vyresnius žmones. Jaunimas intensyviau internetu bendrauja ar mokosi, jaunesniojo amžiaus moksleiviai gan daug laiko praleido žaidimų puslapiuose. Savarankiškai ir bibliotekos darbuotojui padedant, vartotojai ieškojo informacijos įvairiose duomenų bazėse, svetainėse, bibliotekos elektroniniame kataloge.

Rajono bibliotekose daugėja lankytojų, į biblioteką atsinešančių ir dirbančių su savo įranga: nešiojamaisiais, planšetiniais kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais.

Kaimo bibliotekose internetas – išlieka populiaria paslauga ir pramoga.

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose buvo išbandyta galimybė darbuotojams fiksuoti, kiek vartotojų naudojami bevieliu ryšiu: viso užregistruoti 7 646 prisijungimai, iš jų viešojoje bibliotekoje - 580.

LR kultūros ministerijai centralizuotai užprenumeravus, viešoji biblioteka galėjo gyventojams suteikti prieigą prie lietuviškos teisinės informacijos duomenų bazės *INFOLEX. Praktika* ir užsienio duomenų bazių anglų kalba – *Oxford Reference Online – Premium Collection* (*Oxford University Press* leidyklos anglų kalbos aiškinamieji žodynai, žinynai, iliustruotos enciklopedijos), *NAXOS Music Library*.

Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija, vykdydama ES projekto „eMoDB.LT: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai“, suteikė prieigą viešosioms bibliotekoms naudotis *EBSCO Publishing eIFL.net* 10 duomenų bazių paketu, apimančiu įvairių sričių informaciją – humanitarinių, socialinių mokslų, medicinos ir sveikatos apsaugos ir kt. Kai kuriomis duomenų bazėmis vartotojai, turintys skaitytojo pažymėjimą, gali naudotis ir nuotoliniu būdu.

Viešosios bibliotekos skaitykloje vartotojai turėjo galimybę naudotis dar ir šiomis duomenų bazėmis:

- „Verslo žinių“ archyvas internete – straipsniai nuo 1994 metų.
- Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės 1994-2002 metų archyvas;
- Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas (NBDB).
- Elektroninis FESTART Anglų – lietuvių kalbų žodynas.
- „Lietuvos ryto“ archyvas internete.

2016 metais prie EBSCO duomenų bazė naudojos 37 bibliotekos vartotojai: užfiksuoti 308 virtualūs interneto seansai, kurių metu atlikta 1 41 paieška, atsisiųsti 87 dokumentai.

INFOLEX duomenų bazėje fiksuoti 1 902 seansai. Infolex duomenų bazės prieiga yra suteikta ne tik rajono viešojoje bibliotekoje, bet ir 8 kaimo bibliotekose. Darbuotojų teigimu, duomenų bazės vartotojų nuolat daugėja.

Duomenų bazės, CD-rom'ai, kompiuteriniai žaidimai, skaitmeninė muzika ir filmai sudaro labai mažą bibliotekos fondų dalį (0,16 proc.). Jais vartotojai gali naudotis tik bibliotekoje esančiose kompiuterinėse darbo vietose. Elektroniniai informacijos išteklių ir elektroninės paslaugos turėjo įtakos bibliotekos darbui ir vartotojų aptarnavimui: elektroniniai šaltiniai yra operatyvesni, taupo laiką, leidžia kokybiškiau atlikti informacijos paiešką. Informacinių technologijų plėtra taip pat prisidėjo prie vartotojų aptarnavimo gerinimo.

Nors bibliotekos paslaugų spektras išsiplėtė, jos tikslas nekinta - teikti informaciją vartotojams.

Duomenys apie viešosios bibliotekos elektronines paslaugas

<i>El. paslaugos</i>	<i>Iš viso</i>			
	<i>Iš jų</i>	<i>VB</i>	<i>Miesto</i>	<i>Kaimo</i>
<i>Seansų skaičius (internetu lankytojai)</i>	49 213	49 213	0	0
<i>Atmestų seansų skaičius</i>	0	0	0	0
<i>Interneto seansų skaičius (VRS)</i>	43 028	4 590	4 771	33 667
<i>Parsisiųsdintų dokumentų skaičius</i>	227	227	0	0
<i>Virtualių apsilankymų skaičius</i>	12 776	12 776	0	0
<i>Parsisiųsdintų įrašų skaičius</i>	15 751	15 751	0	0

Fiksuoiant duomenis apie bibliotekos elektronines paslaugas, susiduriame su nemažais sunkumais, tad galimi statistiniai neatitikimai. Virtualių apsilankymų skaičius lyginant su 2015 m. **išaugo 3469**. Seansų skaičius, kuris susideda iš prenumeruojamų duomenų bazių seansų skaičiaus (37 801) ir bibliotekos elektroninio katalogo seansų skaičiaus (11 412) taip pat išaugo ir **siekia 49 213**. Viešos interneto prieigos seansai iš bibliotekoje esančių kompiuterių – **4 950**, kuriuose dalyvavo 4298 interneto lankytojai.

Didėjant informacijos srautams ir informacinėms technologijoms vis aktyviau dalyvaujant žmogaus veikloje, auga poreikis orientuotis informacijos gausoje. Mūsų biblioteka savo veikla orientuojasi į informacinio ir kompiuterinio raštingumo ugdymą, platesnį elektroninių paslaugų asortimentą ir efektyvią skaitytojų informavimo ir aptarnavimo sistemą.

Reikšmingą vaidmenį elektroninės informacijos sklaidoje atlieka *bibliotekos interneto svetainė* (www.panrbiblioteka.lt). Joje pateikiama bibliotekos struktūra, bibliotekos naujienos, paslaugos, www katalogas, kraštotyros kalendorius bei nuorodos į atitinkamus informacijos šaltinius. *Virtualių apsilankymų iš bibliotekos Web. Svetainės - 6060*. Įdiegus bibliotekoje LIBIS SAP, vartotojams sudaryta galimybė užsisakyti norimą dokumentą nuotoliniu būdu per bibliotekos elektroninį katalogą, esantį bibliotekos svetainėje (www.panrbiblioteka.lt). 2016 metais užsakant knygą, nuotoliniu būdu pasinaudojo 101 (2015 - 105, 2014 – 96, 2013 m.- 82) vartotojai. Jie užsakė 1 296 dokumentus (2015 -1 239, 2014 -1 180, 2013 – 906). Nuo 2010 metų bibliotekos vartotojai pageidaujama dokumentą, kurio tuo metu nėra laisvo bibliotekoje, gali užsirezervuoti. Ankščiau šią paslaugą galėdavo suteikti tik bibliotekininkas. 2016 m. 313 vartotojų (2015 – 289, 2014 – 274, 2013 – 258, 2013 m. – 229) rezervavo 1 207 (2015 -1 240, 2014 – 1051, 2013 m. -728) knygas. Kaip matyti iš skaičių – knygų rezervavimo paslauga skaitytojams yra patogi ir jie noriai naudojasi. Tačiau šis rodiklis parodo ir populiarių knygų trūkumą.

Nuotoliniu būdu prie bibliotekos katalogo *jungtasi 11412 kartų, atlikta 47 031 paieška, atsisiųsti 15 751 įrašai, 140 dokumentai*.

Dar vienas elektroninės sklaidos būdas – *elektroninis paštas*. Visos naujausios žinios bei kita svarbi informacija siunčiama elektroniniu paštu bibliotekos skyriams bei nutolusiems bibliotekos filialams, turintiems interneto prieigą. Automatinio skaitytojų informavimo plėgimo siūsti automatiniai laišku vartotojų nurodytais el. pašto adresais. Todėl vartotojo elektroninis paštas tapo labai svarbus bibliotekai.

Investicinis projektas „*Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose*“. 2011 m. įdiegtas dokumentų grąžinimo įrenginys (DGĮ), leidžiantis knygas bibliotekai grąžinti 24 valandas per parą. Šios dėžės neturi jokių elektroninių prietaisų, todėl grąžinimo metu „neatpažįstama“ nei knyga nei skaitytojas. Jų taikymo paskirtis - paskatinti skaitytojus jiems patogiu laiku sugrąžinti bibliotekai pasiskolintas, kartais laiku negrąžintas, o kai kuriais atvejais, padovanoti bibliotekai savo knygas. Šių įrenginių naudojimas reikalauja iš bibliotekos papildomų organizacinių sprendimų: tam tikru periodiškumu išimti knygas, skaitytojų aptarnavimo programoje padaryti atžymas apie skaitytojo grąžintas knygas, pasirūpinti šių įrenginių saugumu. Neskaitant keleto vaikiškų pašiūdykimų, didesnių incidentų su DGĮ nepasitaikė. 2016 m. savitarna grąžinant dokumentus pasinaudojo 505 (2015 - 455) skaitytojai.

Siūlant skaitytojams modernias knygų grąžinimo technologijas, lygiagrečiai turėjo būti išspręsti ir kiti veiksniai, turintys tiesioginę įtaką knygų grąžinimo procesui. Siekiant sumažinti skolininkų skaičių ir bibliotekos sąnaudas, skirtas įprastam susirašinėjimui (pašto išlaidos) ar telefoniniams pokalbiams (ryšių išlaidos), primenant skaitytojui apie bibliotekai grąžintinas arba negrąžintas knygas, buvo sukurta vartotojų **automatinio informavimo sistema**, kuri bibliotekos nustatytu periodiškumu skaitytojų nurodytu elektroniniu paštu išsiunčia:

- perspėjimus skolininkams apie negrąžintus dokumentus.
- priminimus apie artėjančią dokumentų grąžinimo termino pabaigą, su interaktyvia galimybe prasiųsti dokumento išdavimą (internetinė nuoroda priminime).

Pradėjus veikti Automatinio skaitytojų informavimo PJ, skaitytojai turi galimybę patys prasiųsti dokumento grąžinimo terminą. Šia galimybe jie noriai naudojami.

Užtikrinant aukščiau aprašytą vartotojui skirtą funkcionalumą, sistemoje realizuota ir darbuotojui skirta sąsaja - **elektroninių laiškų administravimo komponentė**, kurios pagalba skyriaus darbuotojas gali pats parengti elektroninių žinučių tekstų šablonus, stebėti, ar laišakai išsiųsti teisingai nurodytais adresais, esant reikalui, juos peradresuoti kitam padaliniui, operatyviai atsakyti į skaitytojų klausimus, saugoti susirašinėjimo istoriją (tiek turinį, tiek ataskaitas). Nurodžiusių el. pašto adresą, bibliotekoje padaugėjo beveik pusšimčiu. Palyginimui : 2015 – aisiais tokių buvo 747, 2016-aisiais – 807. Praktiškai beveik su visais skaitytojais, nurodžiusiais el. paštus, susisiekti yra įmanoma, išskyrus 6 atvejus. (pernai tokių buvo 5).

Automatinio informavimo sistemos pagalba skaitytojai gauna pranešimus apie besibaigiantį knygų grąžinimo terminą ir priminimą prasiųsti dokumento grąžinimo laiką. Kiek gi jų naudojasi šiais priminimais? Aišku, mes matome tik skaičius ir nežinome, koku būdu jie tai padarė: ar patys prasiųsė grąžinimo terminą, ar prašė darbuotojų tai padaryti, ar grąžino knygas. Skaičiai būtų tokie. *Iš 760 skaitytojų gavusių pranešimus, sureagavo 535, ne – 225.* (Palyginimui – 2015-aisiais iš 703 skaitytojų šia paslauga pasinaudojo 524 skaitytojai, nepasinaudojo – 179.)

Skaičiuojant kiek dokumentų buvo pratęsta arba grąžinta, reaguojant į raginimus ar priminimus, skaičiai būtų tokie: šiemet – *praręstas knygų grąžinimo terminas arba grąžinti 6 059 dokumentai, nepasinaudota – 4739 (viso 10798).* 2015-aisiais skaičiai buvo šie: pasinaudota 6 396 dokumentams, nepasinaudota 4475 dokumentams. (viso 10 871). Antrajame projekto etape sukurtas vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt.

Kraštotyros veikla

Kraštotyros fondas

Iš viso fonde – **1 792 fiz. vnt.**, per metus papildytas 93 fiz. vnt.

2016 m. į NBDB išsiųsti bibliografiniai įrašai iš rajono laikraščio „Tėvynė“ – **741**.

Rengiami jubiliejinių datų kalendoriai, parodos, skaitomi pranešimai, organizuojami renginiai, rašomi straipsniai.

Bibliotekos interneto svetainė sistemingai pildoma nauja informacija, naujienose aprašomi kraštotyros renginiai, parašomos ir įkeliamos į svetainę „Naujai gautų kraštotyros leidinių apžvalgos“, aprašomi kraštotyros

renginiai, Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ susitikimai. Parengtas straipsnis "Knygos Skulptorius Bernardas Bučas" sutiktuvės Panevėžio rajone“ laikraščiu „Tėvynė“.

Vadovaujantis Skaitmeninio kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015 –2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. ĮV -15 ir bendradarbiaujant su G. Petkevičaitės – Bitės viešosios bibliotekos Virtualios bibliotekos skyriaus specialistėmis buvo suskaitmeninti bibliotekoje saugomi pedagogo Mato Grigonio leidiniai.

Per metus surengta 17 renginių. Tai daugiausiai Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ susitikimai, knygų sutiktuvės. Ypač įsiminė Lionės Lapinskienės paskaita „Ką reikia žinoti kuriančiam žmogui apie knygų leidybą“, klubo narių poezijos skaitymai: „Panevėžio krašto poetai 1991 metų sausio 13-osios tragedijai atminti“; pirmosios klubo išleistos knygelės vaikams „Spalvinga vaikystė“.pristatymas, naujų klubo narių eilėraščių knygų: Janinos Jakimavičiūtės-Baltušnikienės „Žodžių vainikas“, Onos Jankevičiūtės-Striškienės „Susikalbėjimas“, Emilijos Valentinavičienės „Vakaro žarose“, Vidos Janauskaitės-Sereikienės eilėraščių vaikams knygelė „Ar žinai?“ pristatymai, Velžio kultūros centre vykusį Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos muzikos ir poezijos šventė „Nešiosi rudenį“ ir kt.

• **Parengtos 6 parodos ir 2 kraštotyros darbai:**

PAVADINIMAS	FORMA
„Sausio įvykiai“.	Dokumentų paroda.
„Bronius Mažylis - pašauktas lietuviybės, atminties, pagarbos gimtinei sargybon“.	Dokumentų paroda.
„Gabrielė – sielos, ne luomo bajorė“.	Dokumentų paroda, skirta rašytojos, visuomenės ir kultūros veikėjos Gabrielės Petkevičaitės-Bitės 155-osioms gimimo metinėms.
„Mokytoja, kraštotyrininkė Elena Gabulaitė“.	Dokumentų paroda, skiriama Elenos Gabulaitės 100-osioms gimimo metinėms.
Krekenavos krašto metraštininkas Jonas Žilevičius“.	Dokumentų paroda, skiriama Jono Žilevičiaus 95-osioms gimimo metinėms.
„65 Panevėžio rajono bibliotekos metai“.	Dokumentų paroda
Panevėžio rajono jubiliejinių datų kalendorius 2017.	Kraštotyros darbas
„65 Panevėžio rajono bibliotekos metai“.	Kraštotyros darbas

Vykdamas BP2 projektą „Štai koks mano kaimas“ projekte dalyvaujančių bibliotekų bendruomenėms buvo surengti mokymai „Pažink savo kraštą“, pristatantys vietas įžymybes, krašto paveldo medžiagos rinkimo aspektus ir kt. Mokymai vyko Ramygalos ir Raguvos bibliotekose.

Teminiai aplankai:

- „Panevėžio rajono garbės pilietis 2016“
- „Tarptautinis mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“ Pajstryje 2016“
- „Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinės premijos laureatas 2016“

- „Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ veikla 2016

Visose Panevėžio rajono bibliotekose vykdoma kraštotyrinė veikla: nuolat pildoma kraštotyros kartoteka, teminiai aplankai, rengiami susitikimai, kraštiečių knygų pristatymai, parodos.

Ryšiai su kraštiečiais: Krekenavos bibliotekoje Mykolas Kručas, Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos narys, savo kraštiečius pradžiugino nauja, jau ketvirtąja kūrybos knyga „Pavasario želmenys“. Knyga pristatyta Krekenavos bibliotekoje vykusio susitikimo metu. Paruoštoje parodoje buvo galima susipažinti su šio garbaus amžiaus kūrėjo, kilusio iš Krekenavos krašto, Mackonių kaimo, kūriniais. Tai eilėraščių rinkiniai „Senas ąžuolas“, „Saulėlydžiai prie Šventosios“, poemų knyga „Paliūnės sodžius“, naujausia – lyrika su pašmaikštavimais - „Pavasario Želmenys“, įvairūs almanachai, straipsnių iškarpos iš spaudos leidinių apie gerb. Mykolo kūrybą.

Panevėžio rajono bibliotekos muziejuje Puziniškyje (Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimtinė) vyko Saulutės Genovaitės Markauskaitės parengtos knygos „Skulptorius Bernardas Bučas“ pristatymas. Į renginį atvyko knygos autorė Saulutė Genovaitė Markauskaitė, B. Bučo žmona Ona Bučienė-Obrikat, dukros Aušra Bučaitė-Dabrišienė ir Rasa Bučaitė-Karaškienė.

Parodos: Ramygalos biblioteka minėjo rašytojo J.Lauciaus, pedagogės E.Gabulaitės, skulptoriaus K.Kisielio ir kitų žymių žmonių, kilusių iš Ramygalos, jubiliejus. Surengta literatūros parodos „Ties svajonių pilies slenksčiu“, J. Lauciaus 70- gimimo metinėms paminėti, „Panevėžio rajono garbės pilietis- Ramygalos klebonas Edmundas Rinkevičius“, „Elenai Gabulaitei - 100 m.“, E. Gabulaitės 100- osioms metinėms paminėti. Tautodailininkės Danutės Ulienės meno dirbinių paroda.

Gustonių bibliotekoje-UDC vyko renginys, skirtas literatūrologės J. Žėkaitės-Kubilienės 90–osioms gimimo metinėms paminėti. Renginį organizavusi bibliotekininkė Regina Masiokienė surinko daug medžiagos apie šią kraštietę ir parengė nuotraukų parodą.

Ėriškių bibliotekoje paroda „Iš Ėriškių bibliotekos istorijos“.

Geležių bibliotekoje „Medis prabyla“. Vitoldo Razmislavičiaus darbų paroda foto nuotraukose. Paroda, skirta kraštiečio, medžio drožėjo, mokytojo, bibliotekininko kino mechaniko 90-osioms gimimo metinėms.

Linkaučių bibliotekoje „Beveliju būti savo gimtinės mažu grumsteliu“ (G. Petkevičaitė-Bitė)“. Rašytojos kūrybos paroda ,skirta 155-osioms gimimo metinėms.

Pajstrio bibliotekoje kraštiečio Broniaus Mažylio darbų paroda, skirta autoriaus 75 –mečiui paminėti, dailininko Algio Graužinio tapybos ir medžio darbų paroda.

Daukniūnų bibliotekoje „Laisvalaikio pomėgiai“, kraštietės Linos Žilinskaitės rankdarbių paroda.

Krekenavos bibliotekoje kraštiečio Algimanto Lūžos fotonuotraukų paroda „Krekenavos gamta“ .

VI. METODINĖ VEIKLA

Metodinė veikla buvo tęsiama siekiant užtikrinti pagrindines bibliotekos funkcijas – saugoti žinias, organizuoti jų paiešką informacijos ištekliuose ir suteikti prieigą vartotojams. 2016-ais, Bibliotekų metais, buvo

akcentuota svarbios komunikacinės, socialinės, kultūrinės bibliotekos funkcijos. Jos buvo plėtojamos ugdant darbuotojų kompetencijas šiose srityse, vykdant projektines veiklas, analizuojant pateiktus duomenis – kiekybinius ir kokybinius rodiklius. Darbuotojai sėmėsi žinių Panevėžio rajono švietimo centro, Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės bibliotekos organizuotuose seminaruose bei mokymuose. Įgyta žinių apie tarpinstitucinę partnerystę, organizacijos pridėtinės vertės kūrimą bendradarbiaujant, kultūros įstaigos aktualizavimo praktiką. Kaimo bibliotekininkui nuolat tenka ieškoti informacijos atsakant į vartotojų užklausas apie įvairias teises, socialines ir kt. struktūras. Todėl bibliotekininkų akiračiui plėsti buvo kviečiami šių sričių specialistai. Buvo pristatyta vartotojų teisių apsaugos sistema, susipažinta su Panevėžio profesinio rengimo centro veikla. Bibliotekininkai savo ruožtu šias sritis pristatė savo vartotojams. Bibliotekininkai tobulino savo žinias ir bibliotekos atstovavimo, įtaigaus informacijos pateikimo srityse. Šių žinių sėmėsi informaciniame seminare „Knyga ir komunikacijos kultūra“. Buvo mokomasi, kaip informaciją pateikti socialiniuose tinkluose, generuoti jų turinį, kuriant teigiamą organizacijos kultūrą ir įvaizdį, susipažinta su kalbos kultūros reikalavimais įstaigos darbe. Mokyta dirbti su įtaigesnėmis informacijos pateikimo programomis (Prezi, Inkscape, vaizdo kūrimo medžiaga, nuotraukų redagavimo programa ir kt.), vykta į seminarą „Standartų taikymas kultūros paveldo išsaugojimo ir atminties institucijose“.

Bibliotekininkai savo patirtimis dalinosi kas mėnesį organizuojamų pasitarimų metu. Aptarta gyventojų mokymo veikla, neformalaus švietimo patirtys, kuriant vaikų užimtumo programas, pateiktos bibliotekų sėkmės istorijos. Jomis dalinosi Gustonių, Paliūniškio, Ramygalos, Raguvos, Velžio ir kt. bibliotekos. Rajono bibliotekininkų glaudesniai bendradarbiavimui, dalinimuisi patirtimi skatinti, ruošiami ir išvažiuojamieji bibliotekininkų pasitarimai. Šiais metais vienas iš pasitarimų buvo organizuotas Pajstrio bibliotekoje. Čia buvo pasidalinta bibliotekų darbo naujienomis, kalbėta apie nūdienos bibliotekų rūpesčius ir problemas. Savo bibliotekų veiklas pristatė ir patirtim dalijosi šios seniūnijos bibliotekų darbuotojos: Paistrio - Jūratė Blaževičienė, Piniavos - Jolanta Šimeliūnienė. Bernatonių - Lina Rima Šatienė. Bibliotekų metų proga kolegas sveikino Pajstrio kultūros centro teatro studija, suvaidinusi pjesę apie įvykius bibliotekoje (Megenne Pesse „Uždary durų naktis“).

Bibliotekininkai susipažino su kitų šalių patirtimi – apie Suomijos bibliotekas įspūdiškai dalinosi po jas keliavusi bibliotekos direktorė R.Bagdonienė. Užsimezgas draugystei su bibliotekų seserijos NAPLE partnere Škofja Lokos (Slovėnija) biblioteka, sulaukta svečių iš šios bibliotekos. Viešnagės metu abi bibliotekos pristatė savo veiklas. Vyko diskusija „Bibliotekos pokyčiai – naujos tradicijos ir veiklos“, kurios metu buvo pristatyta rajono bibliotekų edukaciniai renginiai, vykdomi projektai, kūrybiniai užsiėmimai. Savo ruožtu buvo aptarti Slovėnijos bibliotekų ypatumai, aptarti specialistų kvalifikacijos reikalavimai, socialiniai aspektai.

Profesiniai ryšiai plėtojami aplankant ir kitas bibliotekas. Pabuvota Zarasų bibliotekoje, susipažįstant su moderniu patalpų išdėstymu, jo įtaka bibliotekinių paslaugų gerinimui. Aplankomos bibliotekos, kultūriniai objektai išvykstant už respublikos ribų. Pabuvota kultūrinėje –metodinėje išvykoje Lenkijoje. Aplankytas Lietuvos Respublikos konsulas Seinuose, kultūriniai objektai, bibliotekos.

Metų eigoje buvo koordinuojamos neformalaus švietimo bei įvairiose akcijose dalyvaujančių bibliotekų veiklos („Knygų Kalėdų“, Metų knygos“ „Šiaurės šalių bibliotekų savaitės“, „Nacionalinės bibliotekų savaitės“

akcijos. Rajono bibliotekininkai, kaip ir kasmet, vyko į Vilniaus Knygų mugę – dalyvavo susitikimuose su rašytojais, domėjosi knygų naujienomis. Savo edukacines programas visuomenei pristatė bibliotekos muziejai Cido arenoje vykusioje mugėje

Nuolat koordinuojama bibliotekų projektinė veikla. Daug dėmesio, laiko sąnaudų ir kūrybinių iniciatyvų pareikalavo vykdomas BP2 projektas „Štai koks mano kaimas“. Buvo teikiama metodinė pagalba aštuonioms projektą vykdančioms bibliotekoms. Organizuojami darbinės grupės pasitarimai, vykstama į bendruomenes, švietimo įstaigas su projekto pristatymu, įtraukiant gyventojus į veiklas, organizuojant jiems skaitmeninio mokymus. Nuosekliu darbu buvo pasiektas projekto tikslas – biblioteka suteikė galimybę sustiprinti kartų ryšį, išmokti naudotis naujomis technologijomis, suskaitmeninti savo vietovę.

Metodinėje veikloje skiriamas didelis dėmesys bibliotekų veiklos efektyvumui įvertinti bei analizuoti, todėl nuolat stebimi veiklos kokybiniai ir kokybiniai rodikliai. Kiekvieną mėnesį fiksuojami bibliotekų pateikti statistiniai duomenys, atliekama jų lyginamoji analizė. Tobulinant apskaitos metodiką, buvo paruoštos **metodinės rekomencijos** interneto vartotojų bei lankytojų registracijai, paruošta ir visose rajono bibliotekose išbandyta bibliotekos dienoraščio elektroninė versija. Buvo suruošti elektroninio dienoraščio pildymo mokymai, vyko individualios konsultacijos. Visus metus vyko šio proceso stebėjimas, kuris patvirtino, kad taip vykdyti apskaitą efektyviau, vyksta greitesnis duomenų apdorojimas.

Darbuotojams buvo pristatyta nauja „Naudojimosi biblioteka taisyklių“ redakcija, gilintasi į bibliotekos veiklą reglamentuojančių dokumentų taikymą. Bibliotekininkai nuolat konsultuojami įvairiais klausimais - fondų sustatymo, knygų nurašymo, veiklos pristatymo, statistinių rodiklių apskaitos, paslaugų pristatymo, vartotojų telkimo, bibliografinių užklausų fiksavimo, renginių vedimo, edukacinių programų ruošimo ir kt. Bibliotekų veikla vertinama ir metodinių išvykų metu – peržiūrimi visi darbo barai, svarstomi iškilę probleminiai klausimai, ieškoma efektyvių sprendimo būdų. 2016-aisias keitėsi darbuotojai Linkaučių ir Velžio bibliotekoje, todėl atėjusiems naujiems buvo vedami pradiniai mokymai. Darbuotojai mokėsi pagal paruoštą pradinių mokymų programą. Viešosios bibliotekos specialistai organizavo praktikumus, kuriuose supažindino su bibliotekų veiklos dokumentais, bibliotekos apskaitos vedimu, fondų organizavimu, informacine, kultūrine veikla ir kt.

Metodinėje veikloje buvo organizuojami dokumentų fondų patikrinimai Jotainių, Katinų ir Linkaučių bibliotekose. Patikrinimo metu buvo vykdomas fondų optimizavimas, pritaikant naudingiausią bibliotekai variantą. Analizuoti fondų apskaitos, fondų panaudojimo, pildymo, nurašymo klausimai.

2016-aisiais metais didelis dėmesys buvo skirtas atnaujinusioms patalpoms Raguvos, Berniūnų, Bernatonių Katinų bibliotekoms. Buvo naujai peržiūrimi fondai, perkeliama į naujas lentynas, todėl reikėjo daug viešosios bibliotekos specialistų konsultacijų. Molainių biblioteka paminėjo savo veiklos dešimtmetį. Bibliotekoms ruošiant pristatymus bendruomenei, buvo teikiama pagalba bibliotekų paslaugų pristatymo, renginių organizavimo, scenarijų ruošimo klausimais.

Buvo paruošti renginiai „Raguvos biblioteka vakar ir šiandien“, „Molainių bibliotekos dešimtmetis: veikla ir perspektyvos“, „Katinų bibliotekai – 45-eri“, „Bernatonių biblioteka šiandien...“.

Rajono bibliotekų nuveikti darbai buvo įvertinti, kaip ir kasmet, vykstančioje šventėje „Ištikimi knygai“. Buvo pasiruošta ir 65-erių metų bibliotekos sukakčiai.

2016 Metų bibliotekininko nominacija buvo įteikta Gustonių bibliotekos – UDC vyresn. bibliotekininkei Reginai Masiokienei. Įvertinta jos įvairialypė, kūrybiška veikla vykdant vaikų dienos centro užsiėmimus, organizuojant bendruomenės švietėjišką veiklą.

Paskatinamosiomis premijomis nominuotos – viešosios bibliotekos komplektavimo skyriaus vedėja Gaiva Slivkienė ir Velžio bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė Danguolė Kačkienė. Rajono savivaldybės padėkos įteiktos viešosios bibliotekos direktorės pavaduotojai Editai Grucienei, vyr. buhalterei Zitai Lesvinčiūnaitei, vyr. bibliotekininkei Danutei Pamerneckytei, vyresn. bibliotekininkei Reginai Vasiliauskienei (Linkaučiai). Už aktyvią veiklą, kūrybines iniciatyvas rajono viešosios bibliotekos direktorė įteikė nominacijas vyr. bibliotekininkei Birutei Povilauskienei, Vaidai Antanaitytei (Naujarodžiai), Danguolei Zulumskienei (Jotainiai), Irmai Pažemeckienei (Krekenava).

2016 m. rajono viešoji biblioteka organizavo VIII-ąją Aukštaitijos bibliotekininkų kultūros ir sporto sąskrydį „Bibliotekininkų vakarajimai Puziniškio dvarelyje“. Teko spręsti daug organizacinių klausimų, ruošti ir pristatyti sąskrydžio programą. Dalyvavusios Panevėžio m., Panevėžio apskrities, Pasvalio, Anykščių, Molėtų, Zarasų bibliotekos patyrė gerų įspūdžių ir nutiesė kelius tolesniam bendradarbiavimui.

Bibliotekų atstovavimas

Ataskaitiniais metais bibliotekos direktorė dalyvavo įvairių visuomeninių organizacijų veikloje:

Regiono bibliotekų taryboje (pirmininkė),

Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijoje (prezidentės pavaduotoja),

Lietuvos bibliotekininkų draugijoje (Tarybos narė),

Trišalės tarybos Kultūros komitete (narė),

Lietuvos nacionalinėje skaitmeninėje koalicijoje (LNSK) (narė)

G. Petkevičaitės – Bitės fondo valdyboje (narė),

G. Petkevičaitės- Bitės literatūrinės premijos skyrimo komisijoje (narė),

Panevėžio rajono leidybos komisijoje (narė).

Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene

2016-ieji, Bibliotekų metai, įpareigojo bibliotekas permąstyti savo tradicines ir netradicines funkcijas, paslaugų kokybę, suaktyvinti veiklas.

Į LR Seimo iniciatyvą – išrinkti aktyviausius skaitytojus, atsiliepė ir rajono viešoji biblioteka. Aktyviausi knygų mylėtojai ir nuolatiniai skaitytojai - Dainė Kulikauskaitė ir Karina Bučinskaitė buvo deleguoti į renginį Seimo rūmuose.

Džiugu, kad bibliotekų svarbą įvertino Lietuvos respublikos Kultūros ministras Šarūnas Birutis, apsilankęs rajono viešajoje bibliotekoje. Ministras įvertino bibliotekų reikšmę, kuriant tvirtus valstybės bei visuomenės pamatus, formuojant gyventojų kultūrinės vertybes, padedant komunikuoti informaciniame sraute. Į renginį susirinkę rajono bibliotekų bei kultūros centrų darbuotojai pritarė ministro išdėstyta sampratai, kad „valstybė prasideda nuo kultūros“, kad ypač bibliotekininko profesija yra labai jautri pokyčiams – ji turi

operatyviai atliepti greitai besikeičiančius visuomenės reiškinius bei laikmečio reikalavimus, sugebėti išgryninti informacijos srautą. Todėl ministras palinkėjo siekti profesinio tobulėjimo, atnaujinti seniai įgytas žinias.

Bibliotekų metų šūkis „Stiprios bibliotekos – stipri visuomenė“ paskatino ieškoti dar glaudesnių ryšių su bendruomene, sutelkti ją bendram iškeltam tikslui. Šią misiją ypač padėjo įgyvendinti BP2 projektas „Štai koks mano kaimas“. Kartu su rajono viešąja ji vykdė ir aštuonios kaimo bibliotekos, tačiau projekto veiklos pasklido po visą rajoną. Buvo bendradarbiaujama su seniūnijomis, rajono bendruomenių sąjunga, rajono švietimo centru. Gyventojai, išmokę naudotis naujomis technologijomis, susidomėjo paveldo skaitmeninimu, entuziastingai įsitraukė į filmukų apie savo kraštą kūrimą. Projekto dalyvių suskaitmeninti vietovių istoriniai faktai, fotografijos buvo plačiai viešinami virtualioje erdvėje, todėl sulaukė susidomėjimo, sulaukė atsiliepimų ir iš kraštiečių, gyvenančių užsienyje.

Biblioteka savo veiklas atstovauja plėtodama ryšius ir tarptautiniu mastu. Tęsiasi užsimezgusi draugystė su Slovėnijos Škofja Lokos miesto biblioteka. Bibliotekoje lankėsi bibliotekos direktorius Matjaž Eržen kartu su dar keturiais Slovėnijos bibliotekų vadovais. Viešnagės metu buvo aptarti tolimesnio bendradarbiavimo planai. Buvo pasikeista foto, meno, literatūros parodomis, pristatančiomis šalių kūrėjus ir jų darbus. Mūsų biblioteka nuo 2013 metų dalyvauja tarptautinėje bibliotekų bendrijoje NAPLE sister libraries. Bibliotekos darbuotojai aplankė Lenkiją, kur susipažino su bibliotekomis, kultūros paveldo objektais.

Rajono viešąją biblioteką dažnai atstovauja direktorė R. Bagdonienė, būdama Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijos prezidentės pavaduotoja užmezgė ryšius su Slovėnijos bibliotekų asociacija. Lankėsi Suomijos bibliotekose, kur sėmėsi gerosios šios šalies bibliotekų patirties.

2016 metais užsimezgė ryšiai su Panevėžio profesinio rengimo centru: pasirašyta bendradarbiavimo sutartis. Rajono bibliotekų darbuotojams buvo sudaryta galimybė apsilankyti vieno iš didžiausių regione profesinio rengimo centro mokymo klasėse ir dirbtuvėse. Numatytos bendradarbiavimo gairės ruošiant renginius, populiarinant abiejų įstaigų veiklas gyventojams. Bendradarbiavimo sutartys pasirašytos su Panevėžio rajono švietimo centru, Panevėžio vaikų darželiu „Dobilas“, VŠĮ „Neįgaliųjų integracijos centras“, Panevėžio suaugusiųjų mokymo centras, VŠĮ „Stalo teatras“, Panevėžio rajono Dembavos vaikų darželis „Smalsutis“, Asociacija Ramygalos klubas „Savos erdvės“, Ramygalos kultūros centro padalinys „Atviras jaunimo centras“.

Tęsiasi draugystė su Panevėžio lopšeliu-darželiu „Dobilas“. Darželio vaikai jau porą kartų lankėsi rajono viešojoje bibliotekoje: susipažino su biblioteka, piešė vaikų apsilankymo bibliotekoje istoriją, pristatė savo sukurtas knygeles.

Smagu, kai bibliotekos reikšmę įvertina skaitytojai, institucijos, dovanodami knygas.

Gamtinių dujų perdavimo bendrovės „Amber Grid“ Panevėžio atstovai dovanuoja nemažą kiekį knygų. Jos buvo skirtos šios įstaigos kaimynystėje esančiai Piniavos bibliotekai.

Sulaukta dovanų iš buvusių ES savanorių - Francesco Dal Lago iš Italijos, savanoriavęs prieš septynerius metus, vis dar prisimena bibliotekos kolektyvą ir atsiunčia dovanų. Praėjusiais metais pasiekė jo paties sudaryta atsiminimų knyga apie II pasaulinio karo įvykius Italijoje ir Vokietijoje. Knyga dedikuota bibliotekai.

Savo veikla bibliotekos įsijungia ir į kitas, Lietuvos bibliotekas apjungiančias akcijas bei projektus – „Metų knygos“ rinkimai, Šiaurės šalių bibliotekų savaitė, Knygų Kalėdos, „Saugaus interneto savaitė“, „Vasara su

knyga“ ir kt. Jų metu bibliotekų veikla tampa daugiau pastebima bendruomenėje, užsimezga glaudesnis ryšys su kitomis institucijomis, partneriais, pavieniais lankytojais.

Biblioteka nuolat prisideda prie jaunimo galimybių plėtojimo, dalyvaudama ES ir kitų institucijų programose. Būdamas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Europos socialinio fondo agentūros ir Lietuvos darbo biržos inicijuoto projekto „Atrask save“ partnere, biblioteka dalyvauja ES jaunimo strategijos programoje. Ja siekiama jaunimui suteikti daugiau galimybių mokytis ir įsidarbinti.

Vykdamas jaunuolių integraciją, yra stengiamasi kuo visapusiškiau išnaudoti ir bibliotekų teikiamas galimybes. Rajonų bibliotekininkės gerai pažįsta savo vietovių gyventojus ir dažnai pasiūlo tapti projekto „Atrask save“ dalyviais. Kaimo biblioteka yra arti nedirbančio ar nesimokančio jaunuolio, jam nereikia niekur vykti, nes čia yra visos sąlygos vesti užsiėmimus - ir tinkama erdvė, ir kompiuteriai ir reikalinga literatūra. Džiugu būna, kada jaunuoliai, niekada anksčiau neskaitę knygų, apsilankę bibliotekose, įsigyja skaitytojo bilietus ir pradeda draugystę su knyga.

Trys projekto dalyviai pasirinko savanorystės programą įvairiose Panevėžio rajono bibliotekose. Kartu su bibliotekininkėmis vykdydami įvairias veiklas, jaunuoliai gauna galimybę išbandyti save, suprasti, kokia veikla jiems yra įdomi ir kas sekasi geriausiai.

Biblioteka plačiai skleidžia savo vykdomas vaikų užimtumo veiklas.

Gustonių bibliotekoje vykdomas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuojamas projektas „Popietės Gustonių bibliotekoje-UDC, vykdamas vaikų dienos centro veiklas“.

Projektas suteikė galimybę Gustonių kaimo vaikams po pamokų mokytis socialinių ir gyvenimo įgūdžių, užsiimti aktyvia kultūrine ir sportine veikla. Jaukiose ir pritaikytose patalpose vaikai gali ruošti pamokas, pavalgyti, lavintis. Dienos centro veiklas organizuoja bei užsiėmimus veda bibliotekos-UDC darbuotoja Regina Masiokienė ir bibliotekos savanoriai.

Vaikai jau įgijo naujų įgūdžių – mokėsi elgesio prie stalo etiketo, tobulino asmens higienos įpročius, įgijo sveikos gyvensenos bei medicinos žinių. Daug dėmesio skiriama vaikų kūrybinei, sportinei, žaidybinei veiklai. Vaikai pamėgo užsiėmimus lauke, išvykas į gamtą.

Atsinaujinusios bibliotekos tampa didesniu bendruomenių traukos centru. Apie savo veiklas, renginius bibliotekos pateikia informaciją interneto erdvėje, žiniasklaidoje. Juose nuolat pateikiamos žinios apie vykdomus projektus, paslaugas, renginius, akcijas. Daugiausia informacijos pateikiama bibliotekos Facebook paskyroje, www.panrbiblioteka.lt, www.panrs.lt, laikraštyje „Tėvynė“.

Projektų rengimas. Mokslinio tyrimo darbas

2016 m. Bibliotekos vykdyti projektai:

PAVADINIMAS	FINANSAVIMAS	LĖŠOS	TIKSLAI
„Štai koks mano kaimas“	Bendra suma: 22,600 Eur, Lietuvos nacionalinė M.	2016 m. – 10 665	Stiprinti bendruomenių kartų ryšį, kuriant krašto paveldo skaitmeninį

2015 - 2016	Mažvydo biblioteka, B. ir M. Geitsų fonadas	Eur	turinį pasitelkus naujausias informacines ir ryšių technologijas.
Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo projektas „Atrask save“ 2015 – 2018	Jaunimo užimtumo iniciatyvos, Europos socialinio fondo ir valstybės biudžeto lėšos, įgyvendinamos pagal 2014 - 2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemonę „Jaunimo užimtumo didinimas“	2016 m. – 10 050 Eur	Sumažinti nedirbančio, nesimokančio jaunimo skaičių, įgyvendinant ankstyvosios intervencijos ir aktyvumo skatinimo priemones, atsižvelgiant į tai, kokiai tikslinei grupei asmuo priklauso bei įvertinus asmeninius poreikius ir galimybes.
Kultūriniai sambūriai menant Gabrielę Petkevičaitę - Bitę,	Kultūros taryba	3000 Eur	Skleisti ir įgyvendinti G. Petkevičaitės -Bitės visuomenines, švietėjiškas idėjas, puoselėjant krašto tradicijas ir paveldą, telkiant bendruomenę kultūrinei prasmingai veiklai.
Edukaciniai vasaros užsiėmimai „Žaislai atgyja pasakose“	Panevėžio rajono savivaldybė.	300 Eur	Vaikų užimtumo didinimas vasaros atostogų metu, pasitelkiant įvairias edukacines veiklas: kuriant savo istoriją – mirioramą „Žaislai atgyja pasakose“, ruošiant teatralizuotus pristatymus.
Edukaciniai vasaros užsiėmimai „Aktyvūs ir kūrybingi“	Panevėžio rajono savivaldybė.	300 Eur	Jaunųjų bibliotekos lankytojų skaitymo skatinimas, organizuojant aktyvų, kūrybišką laisvalaikį vasaros atostogų metu.
„Popietės Gustonių bibliotekoje-UDC, vykdant vaikų dienos centro veiklas“	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	5 746 Eur	Šeimos gerpvės ir vaiko teisių apsaugos politikos įgyvendinimas

- Ataskaitiniais metais rajono bibliotekos įsijungė į neformaliojo vaikų švietimo veiklas. Šešiose bibliotekų parengtose programose („Pažinkime senolių praeitį, pažinkime savo kaimą“, „Kraičio skrynią atvėrus“, „Mes esam ETNO“, „Etninės kultūros pažinimas“, „Modernus etnokultūrinis teatras“, „Kūrybinis langas į gantą“) dalyvavo daugiau nei 60 rajono vaikų.

VII. PERSONALAS

Darbuotojų skaičius

2016 metais rajono Centralizuotoje bibliotekų sistemoje dirbo 65 darbuotojai. Iš jų:

- profesionalių bibliotekininkų 50:

Profesionalių bibliotekininkų, dirbančių nepilną darbo dieną - 5. Iš jų;

- kaimo bibliotekose – 5.

Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas:

Su aukščiau iš viso – 29.

- viešojoje bibliotekoje – 10.
- Miesto bibliotekoje - 0
- kaimo bibliotekose – 19.

Su aukštesniu iš viso – 18.

- viešojoje bibliotekoje – 4.
- Miesto bibliotekoje – 2.
- kaimo bibliotekose – 12.

Kitas išsilavinimas. Iš viso – 3.

- kaimo bibliotekose – 3.

Pastaraisiais metais rajono bibliotekose didėja darbuotojų kaita. Metų pabaigoje iš darbo išėjo ilgametė, pensijinio amžiaus sulaukusi Linkaučių bibliotekos darbuotoja Regina Vasiliauskienė. Vietoj jos bibliotekoje pradėjo dirbti Irena Milkintienė. Viešojoje bibliotekoje iš darbo išėjus kompiuterininkei Eglei Gaižutytei, į jos vietą priimta bibliotekoje dirbusi projekto „Atsask save“ savanorė Laura Čekauskienė. Metų pabaigoje iš darbo išėjus Velžio bibliotekos darbuotojai Danguolei Kačkieni, į biblioteką priimta dirbti Birutė Kronienė.

Keitėsi ne tik bibliotekiniai darbuotojai. Iš pareigų pasitraukus buvusiai buhalterijos darbuotoja - kasininkei, 2016-aisiais į šias pareigas priimta Zita Varanauskienė.

Ataskaitiniais metais pensijinio amžiaus darbuotojai bibliotekose sudarė 10% visų bibliotekininkų.

Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų

2016 m. rajono bibliotekų darbuotojai aktyviai dalyvavo bibliotekų, švietimo centrų ir kitų organizacijų rengtuose mokymuose bei seminaruose profesinei kompetencijai kelti ir ugdyti.

Lentelėje pateikti duomenys apie kvalifikacijos renginių organizatorius, dalyvių skaičių ir kt.

Organizatorius	Pavadinimas	Dalyvių skaičius
LNB, BP2	Mokymai „Klientų patirties valdymas“	1
LNB, BP2	Mokymai „Virtuali bendruomenė kuria realias bendruomenes“	1
LNB, BP2	Strateginės sesijos	2
LNB, BP2	Mokymai „Poveikio vertinimas“	1
LNB, BP2	Patirties dalijimosi seminaras-vartotojai-partneriai-bibliotekos-savivaldybė“	2
LNB, BP2	Pabaigos konferencija	2
LNB	Nenustatytų teisių turėtojų kūriniai“	2
LNB	Seminaras/ kūrybinės dirbtuvės „papasakok apie save – būk svarbus“	2
Lietuvos standartizacijos	Standartų taikymas kultūros paveldo išsaugojimo ir atminties	1

departamentas	institucijose	
LBD	Konferencija „Stiprios bibliotekos – stiprios visuomenės“	1
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Praktinė informacija – skenavimas“	10
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Darbas su vaizdo medžiagos kūrimo programa Windows Live Movie Maker“	15
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Bibliotekos skaitmeninė kolekcija: teorija ir praktika“	1
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Elektroniniai informacijos šaltiniai: atviroji prieiga, duomenų bazės, virtualios bibliotekos“	10
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Skrajučių, plakatų ir vizitinių kortelių maketavimas su atvirojo kodo programa „Inkscape“ (pradžiamokslis)“	28
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Darbas su nuotraukų redagavimo programa GIMP (pažengusiems)“	5
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Mokymai „Prezentacija kitaip: įtaigus informacijos pateikimas (Prezi.com)“	12
Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija	„Library in modern business spaces“ (Biblioteka šiuolaikinio verslo erdvėse)	1
Panevėžio m. pedagogų švietimo centras	Pedagoginių-psichologinių žinių kursas	4
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	Edukacinių programų rengimas	4
Panevėžio rajono švietimo centras	Seminaras „Septynios didžiosios žydų sėkmės paslaptys“	8
Panevėžio rajono švietimo centras	Kvalifikacijos tobulinimo renginys „Kas ką: lyderis kalbą ir kalba lyderį“	10
Suaugusiųjų švietimo centras	E-knygų rinka ir bibliotekų partnerystė	1
Panevėžio rajono švietimo centras	Kvalifikacijos tobulinimo renginys „Dialogas su knyga“	1
Panevėžio rajono švietimo centras	Seminaras „Kultūros objektų aktualizavimas praktikoje: finansavimo pritraukimas“	2
UAB „Pokyčių valdymas“	Seminaras „Didysis 2016 metų viešųjų pirkimų įstatymo pasikeitimas“	1
LNB Vaikų ir jaunimo literatūros departamentas	Seminaras „Kūrybinis skaitymo skatinimas: vaikų ir jaunimo knygų klubai“	2
UAB „Training Expert Group“	Seminaras „Tarpinstitucinė partnerystė: pridėtinės vertės kūrimas bendradarbiaujant“	3
Europos informacinių paslaugų tinklas jaunimui	Eurodesk informacinis seminaras	1

Bibliotekos direktorė dalyvavo Trišalės tarybos, Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos, LBD Tarybos, Lietuvos nacionalinės skaitmeninės koalicijos, Viešųjų bibliotekų asociacijos posėdžiuose.

Bibliotekos vykdomo projekto „Atrask save“ JGI koordinatore Daiva Mulevičienė nuolat dalyvavo Jaunimo reikalų departamento organizuojamuose mokymuose ir seminaruose apie darbą su jaunimu

Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai:

- vartotojų skaičius 1 bibliotekininkui –140
- lankytojų skaičius vienam bibliotekininkui – 2 556
- vienas bibliotekininkas vidutiniškai per metus išdavė –4 541 fiz. vnt.

VIII. Materialinė bazė

2016 metais atlikti remonto darbai:

- Bernatonių bibliotekos (už 16 000 Eur)
- Berniūnų bibliotekos (už 4 000 Eur)
- Pakeistos Molainių bibliotekos durys (už 1 358 Eur).

Einamuosius remontus reikėtų atlikti dar 11 - oje viešosios bibliotekos kaimo bibliotekų.

Rajone telefonai yra 35 bibliotekose. Internetas yra visose bibliotekose. 2016 metais Ustronės muziejaus muziejininkas aprūpintas nestacionaria interneto prieiga.

Bibliotekų materialinė bazė metai iš metų gerėja. Bibliotekos mažiau perkilojamos, skiriant naujas patalpas neblogėja patalpų stovis, atsižvelgiama į skaitytojų poreikius.

Inventoriaus būklė

Per ataskaitinius metus:

Atremontuotoje Bernatonių bibliotekoje naujais pakeista: stalai, lentynos, kėdės;

Atremontuotoje Berniūnų bibliotekoje sumontuota vertikali žaliuzės, parodų kabinimo sistema;

Šilų bibliotekoje sumontuota parodų kabinimo sistema;

Linkaučių, bei Dembavos bibliotekose sumontuotos vertikalios žaliuzės;

Viešojoje bibliotekoje sumontuotos žaliuzės skaitykloje, įrengta stacionari vaizdo demonstravimo sistema- ekranas ir projektorius.

Rajone dar yra nemažai bibliotekų, kur reikia atnaujinti senas, nepatogias ir nesaugias naudoti lentynas knygoms, senus skaitytojų stalus, kėdes.

Techninis aprūpinimas

2016 m. kompiuterizuotų darbo vietų skaičius – 219:

❖ skirta vartotojams – 154

❖ skirta darbuotojams – 65

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Viešojoje bibliotekoje – 39

❑ skirta vartotojams – 11

❑ skirta darbuotojams – 28

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Miesto bibliotekoje – 8

❑ skirta vartotojams – 6

❑ skirta darbuotojams - 2

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Kaimo bibliotekose – 172

- ❑ skirta vartotojams -137
- ❑ skirta darbuotojams – 35

Įtraukus bibliotekoje turimą nešiojamų kompiuterių klasę, skirtą gyventojų mokymams (10 kompiuterių) **kompiuterizuotų darbo vietų skaičius iš viso – 229.**

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekų darbuotojams.

Iš viso – 65

- ❑ viešojoje bibliotekoje – 28
- ❑ miesto bibliotekoje – 2
- ❑ kaimo bibliotekose – 35

Dauginimo priemonių skaičius iš viso – 57

- ❑ skirta vartotojams – 42
- ❑ skirta darbuotojams – 15

Dauginimo priemonių skaičius Viešojoje bibliotekoje – 15

- ❑ skirta vartotojams - 2
- ❑ skirta darbuotojams - 13

Dauginimo priemonių skaičius Miesto bibliotekoje – 5

- ❑ skirta vartotojams – 3
- ❑ skirta darbuotojams - 2

Dauginimo priemonių skaičius Kaimo bibliotekose – 37

- ❑ skirta vartotojams –37

2016 metais įsigyta (iš projekto „Bibliotekos pažangai 2“):

- 2 nešiojami,
- 8 stacionarūs kompiuteriai
- ir skeneris

2. Bendras bibliotekų patalpų plotas – 5 214 m². Iš jų:

- naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 2 991 m²

Lentynų apskaita:

- viso fondo lentynų metrų skaičius – 5 915
- atviro fondo lentynų metrų skaičius – 5 255

IX. Finansavimas

2016 m. viešosios bibliotekos biudžetą sudarė 795,0 tūkst. Eur. Iš jų:

- Steigėjo lėšos – 693,0 tūkst. Eur
- Valstybės lėšos – 64,7 tūkst. Eur
- Juridinių ir fizinių asmenų parama –0,8 tūkst. Eur
- Projektai– 34,4 tūkst. Eur
- Gautos pajamos (lėšos gautos už mokamas paslaugas) –2,1 tūkst. Eur

IŠLAIDOS

- Darbo užmokesčiui – 466,7tūkst. Eur
- Dokumentų įsigijimui – 39,5 tūkst. Eur iš jų:
 - knygoms – 28,2 tūkst. Eur
 - periodikai – 11,2 tūkst. Eur
 - elektroniniams ir kt. dokumentams – 0,1 tūkst. Eur
- Kitos bibliotekos išlaidos (įmokos SODRAI, komunalinės paslaugos, ryšiai, smulkus patalpų remontas ir kt.) sudarė 288,8 tūkst. Eur.

IŠVADOS

Pasiekimai:

- Aktyvi projektinė veikla užtikrino daugiau galimybių įvairioms veikloms bibliotekose vystyti ir įgyvendinti. Ataskaitiniais metais biblioteka vykdė ar įgyvendino 7 projektus. Bibliotekos, įgyvendindamos savo misiją, įrodo, kad gali pretenduoti į įvairius fondus, ieškodamos naujų galimybių savo vartotojams: LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija parėmė bibliotekos rengtą projektą „**Popietės Gustonių bibliotekoje-UDC, vykdant vaikų dienos centro veiklas**“, laimėtas 3 metų trukmės Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo projektas „**Atrask save**“ remiamas Europos socialinio fondo ir valstybės biudžeto lėšomis, įgyvendintas BP2 projektas „Štai koks mano kaimas“, paremtos bibliotekininkų paruoštos vaikų neformaliojo švietimo programos (NVŠ) ir kt.
- Atsinaujina kaimo bibliotekos: pastaraisiais metais atliekami 2-3 einamieji remontai, keičiami baldai, žaliuzės ir kt.
- Auga bibliotekininkų kompetencijos, tiek parenkant literatūrą, tiek konsultuojant informacinio, kompiuterinio raštingumo klausimais - per metus bibliotekininkai gilino žinias net 29 kvalifikacijos kėlimo renginiuose.
- Sėkmingai vaikų skaitymo skatinimą organizuojančių bibliotekų (Piniavos, Raguvos, Viešosios bibliotekos) pavyzdžiu ir kitos rajono bibliotekos turi susitelkti ir ieškoti kaip paskatinti vaikus aktyviau skaityti, ieškoti patrauklių formų kokybiškam jų laisvalaikio praleidimui bibliotekose.

Pagrindinės problemos:

- Nepakankamas finansavimas neleidžia operatyviai atnaujinti bibliotekų fondų ir netenkina rajono gyventojų skaitymo poreikių. Nors lėšos dokumentams įsigyti kasmet didėja, tačiau brangstant knygoms, jų įsigijimas proporcingai nedidėja. Nepilnai atnaujinant bibliotekos fondus nebeišlaikoma optimali pusiausvyrą tarp moderniomis technologijomis paremtų paslaugų ir galimybių operatyviai skaityti naujas knygas.
- Viešojoje bibliotekoje Vaikų literatūros skaitykloje reikalingas remontas, nes sienose besikaupiantis pelėsis trukdo vykstančioms veikloms: „Maminukų akademijos“ veiklai, kompiuterinio raštingumo mokymams, literatų klubo „Polėkis“ susitikimai., arba ieškoti jiems kitos vietos.
- Ieškoma galimybių atnaujinti rajono bibliotekų techninę bazę – iš įvairių projektų gauti kompiuteriai genda, lūžta ir nebetenkina vartotojų poreikių.

Ataskaitą parengė:

Edita Grucienė,

Tel. 8 45 58 70 46

El. paštas edita.gr@panrbiblioteka.lt